МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра **Фінансового менеджменту та фондового ринку**

Допущено до захисту
завідувач кафедри

_____
(підпис)
"___" _____ 2026_ р.

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
на здобуття освітнього ступеня бакалавра зі спеціальності
072 Фінанси, банківська справа та страхування

за освітньо-професійною програмою **Фінанси, фінансовий менеджмент та страхування**

на тему: **«Фінансова надійність страхової компанії»**

Виконавець:
здобувач 4 курсу факультету **ФБС**
Цапяк Анастасія Віталіївна _____
(підпис)

Науковий керівник:
к.е.н., доцент
Іоргачова Марія Іванівна _____
(підпис)

ОДЕСА – 2026

АНОТАЦІЯ

Цапяк А.В., «Фінансова надійність страхової компанії», кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня бакалавра зі спеціальності «072 Фінанси, банківська справа та страхування» за освітньо-професійною програмою «Фінанси, банківська справа та страхування».

Одеський національний економічний університет

м. Одеса, 2026 рік

Кваліфікаційна робота бакалавра складається з трьох розділів. Об'єкт дослідження є сукупність теоретичних та практичних положень щодо оцінки фінансової надійності ПАТ «НАСК «Оранта».

У роботі розглядаються теоретичні засади фінансової надійності страхової компанії та механізм її державного регулювання.

Проаналізовано фінансову надійність ПАТ «НАСК «Оранта» за 2022–2024 роки, показники ліквідності, платоспроможності та структуру капіталу.

Запропоновано рекомендації щодо підвищення фінансової надійності компанії та перспективи впровадження сучасних інструментів управління.

Ключові слова: фінансова надійність, страхова компанія, платоспроможність, фінансова стійкість, страхові резерви, ризик-менеджмент.

ANNOTATION

Tsapiak A.V., «Financial reliability of the insurance company» thesis for Bachelor degree in specialty «072 Finance, banking and insurance» under the educational and professional program «Finance, banking and insurance».

Odessa National Economic University

Odessa, 2026

The bachelor's thesis consists of three sections. The object of research is a set of theoretical and practical provisions regarding the assessment of the financial reliability of PJSC "NASK "Oranta".

The thesis deals with theoretical aspects of financial reliability of an insurance company and the mechanism of its state regulation.

The financial reliability of PJSC "NASC "Oranta" for 2022–2024 is analysed, including liquidity, solvency indicators and capital structure.

Recommendations for enhancing the company's financial reliability and prospects for implementing modern management instruments are proposed.

Keywords: financial reliability, insurance company, solvency, financial stability, insurance reserves, risk management.

ЗМІСТ

ВСТУП 4

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ФІНАНСОВОЇ НАДІЙНОСТІ СТРАХОВОЇ КОМПАНІЇ 7

1.1 Сутність фінансової надійності страхової компанії 7

1.2 Ключові ознаки фінансової надійності страхових компаній 11

1.3 Регулювання фінансової надійності страхових компаній. 18

РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ФІНАНСОВОЇ НАДІЙНОСТІ ПАТ «НАСК «ОРАНТА» 25

2.1 Особливості здійснення діяльності ПАТ «НАСК «Оранта» 25

2.2 Аналіз фінансової надійності ПАТ «НАСК «Оранта» 28

2.3 Чинники впливу на фінансову надійність ПАТ «НАСК «Оранта» 44

РОЗДІЛ 3. НАПРЯМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІНАНСОВОЇ НАДІЙНОСТІ ПАТ «НАСК «ОРАНТА» 48

3.1 Рекомендації щодо підвищення фінансової надійності ПАТ «НАСК «Оранта» 48

3.2 Перспективи впровадження сучасних фінансових інструментів та технологій для забезпечення фінансової надійності страхової компанії 56

ВИСНОВКИ 60

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ 63

ДОДАТКИ 70

ВСТУП

Актуальність теми дослідження. Незважаючи на розвиток аналітичного інструментарію оцінювання діяльності страховиків, сучасні фахівці не надають практично значимих рекомендацій щодо підвищення рівня фінансової надійності страхових компаній.

Функціонування найбільш потужних страхових компаній України дозволяють зробити висновки, що більшість українських страховиків мають негативні фінансові показники свого розвитку: відбувається постійне зменшення надходжень страхових премій; страхові виплати зростають більшими темпами, що не дозволяє накопичувати фінансові ресурси для подальшого розвитку. Спостерігається негативна тенденція щодо зниження рівня капіталізації страховиків, що негативно впливає на рівень їх платоспроможності. Незначний рівень інвестиційної доходності не дозволяє активно провадити політику накопичення фінансових ресурсів, значний рівень перестрахування свідчить про незначний рівень фінансової надійності та платоспроможності, слабкий рівень управління фінансовими ресурсами на рівні страхової компанії призводить до зниження фінансового потенціалу страховика та його конкурентоспроможності. Вказані чинники та висновки щодо оцінки надійності страховиків змушують науковців та практиків приділяти значну увагу дослідженню сутності надійності страховиків, її оцінки та напрямам підвищення. Огляд наукової літератури дозволив з'ясувати, що цими питаннями займалися колектив авторів під керівництвом Осадця С. С., дослідники Баранова В. Г., Величко А., Кисільова І., Ширінян Л. В. та інші. Однак, враховуючи суттєві зміни економічних умов господарювання, питання підвищення рівня фінансової надійності отримали нове звучання. Перелічені питання зумовили вибір теми дослідження.

Методом кваліфікаційної роботи є дослідження теоретичних та практичних аспектів фінансової надійності страхових компаній та розробка рекомендацій щодо її підвищення на прикладі ПАТ «НАСК «Оранта». Для досягнення цієї мети поставлено таке завдання:

1. розкрити сутність фінансової надійності страхової компанії та застосувати її місце в системі фінансових категорій;

2. дослідити ключові ознаки фінансової надійності страхових компаній та підходи до їх оцінювання;

3. характеризувати систему регулювання фінансової надійності страхових компаній в Україні;

4. розкрити особливості здійснення діяльності ПАТ «НАСК «Оранта» на страховому ринку України;

5. провести комплексний аналіз фінансової надійності ПАТ «НАСК «Оранта» за 2022–2024 роки;

6. чинники впливу на фінансову надійність ПАТ «НАСК «Оранта» та оцінити їх значущість;

7. розробити рекомендації щодо підвищення фінансової надійності ПАТ «НАСК «Оранта»;

8. обґрунтувати перспективи впровадження сучасних фінансових інструментів та технологій для забезпечення фінансової надійності страхової компанії.

Об'єктом дослідження є процес оцінки фінансової надійності ПАТ «НАСК «Оранта».

Предметом дослідження є сукупність теоретичних та практичних положень щодо оцінки фінансової надійності ПАТ «НАСК «Оранта».

Методи дослідження. При виконанні кваліфікаційної роботи використовувались наступні методи: метод теоретичного узагальнення – при визначенні сутності фінансової надійності страховика; метод аналітичних коефіцієнтів, горизонтальний аналіз, аналіз абсолютних і відносних показників, порівняльний аналіз – при визначенні основних тенденцій розвитку страховика з огляду на фінансову надійність; рейтингове оцінювання за методиками Олійника В. М., Кравченко В. О. та «Forbes. Україна» – при комплексній оцінці рівня фінансової надійності; програмне забезпечення MS Excel – при проведенні розрахунків, моделювання та сценарного прогнозування показників фінансової надійності методом екстраполяції тенденцій.

Інформаційну базу дослідження складають наукові праці вітчизняних економістів з теорії страхового ринку; законодавчі та нормативні акти, що регулюють діяльність страхових компаній в Україні; звітні дані діяльності ПАТ «НАСК «Оранта» за 2022–2024 роки з електронного ресурсу «Clarity Project»; науково-методична література; матеріали періодичних видань та дані мережі Інтернет.

Структура та обсяг роботи. Кваліфікаційна робота бакалавра складається із вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків. Повний обсяг кваліфікаційної роботи – 88 сторінок. Основний зміст викладено на 62 сторінках, із них розміщено 16 таблиць, 6 рисунків. Список використаних джерел складається із 49 найменувань.

Публікації та апробація результатів дослідження. За результатами виконання кваліфікаційної роботи бакалавра опубліковано тези на тему «Забезпечення фінансової надійності страхових компаній». ІІ Всеукраїнська науково-практична конференція «Проблеми розвитку суспільства та держави: сучасні наукові виклики», присвячена Всесвітньому дню науки. Одеса, 2025 р., ст. 81-82.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ФІНАНСОВОЇ НАДІЙНОСТІ СТРАХОВОЇ КОМПАНІЇ

1.1 Сутність фінансової надійності страхової компанії

В умовах трансформації фінансової системи України, посилення макроекономічної нестабільності та воєнних ризиків проблема забезпечення фінансової надійності страхових компаній набуває особливої актуальності. За таких обставин страхування виступає важливим інструментом фінансового захисту, забезпечуючи захист майнових інтересів учасників ринку та акумулювання довгострокових фінансових ресурсів. Ефективне виконання цих функцій можливе лише за умови належного рівня фінансової надійності страховиків, яка визначає їхню здатність стабільно функціонувати та виконувати зобов'язання перед страхувальниками.

Законодавче підґрунтя формування фінансової надійності страхових компаній в Україні визначається Законом України «Про страхування» від 18.11.2021 № 1909-IX, який набрав чинності з 1 січня 2024 року. У зазначеному нормативно-правовому акті фінансова стійкість і надійність страховиків визначені як одні з ключових цілей державного регулювання страхового ринку, що досягаються шляхом встановлення вимог до платоспроможності, капіталу, системи управління та розкриття інформації [1].

Фінансова надійність страхової компанії є ключовим чинником формування довіри учасників фінансового ринку. Вона відображає здатність страховика своєчасно та в повному обсязі виконувати зобов'язання за договорами страхування і перестрахування навіть за умов несприятливих макроекономічних змін або підвищеної реалізації ризиків [3;4].

Недостатній рівень фінансової надійності може призвести до втрати платоспроможності, погіршення ділової репутації та дестабілізації страхового ринку в цілому, оскільки підриває довіру до інституту страхування як механізму перерозподілу ризиків [5].

У зв'язку з цим особливого значення набуває роль державного регулювання та нагляду за страховою діяльністю, функції яких в Україні покладені на Національний банк України [2].

У науковій літературі фінансова надійність трактується неоднозначно, що зумовлене комплексним характером страхової діяльності та високим рівнем невизначеності щодо майбутніх виплат. Фінансова надійність розглядається не як окремий показник, а як багатогранна економічна категорія, що охоплює фінансовий стан страховика, його здатність адаптуватися до змін та виконувати зобов'язання. Основні наукові підходи систематизовано у таблиці 1.1.

Таблиця 1.1

Визначення категорії "фінансова надійність страховика»

Автор	Фінансова надійність страховика - це...
Л. В. Шірінян	…стан фінансових ресурсів страховика, за якого він здатен своєчасно виконувати всі зобов’язання, мати задовільні фінансові показники та реагувати на зміни середовища.
І. Ю. Кисільова	…спроможність страховика виконати страхові зобов’язання, прийняті за договорами страхування та перестрахування, навіть під впливом несприятливих чинників.
В. П. Братюк, Я. Ю. Гудачок	…стан грошових потоків, за якого страховик своєчасно і повністю виконує зобов’язання**,** може відновити фінансові показники й адаптуватись до змін.
Ю. М. Дьячкова	…здатність страховика зберігати задовільний рівень фінансових показників протягом часу, навіть при несприятливих зовнішніх умовах.
Т. А. Мельник, В. М. Бевзушенко	… комплексна економічна характеристика страхової компанії, що відображає її здатність стабільно функціонувати та своєчасно виконувати зобов’язання за договорами страхування під впливом сукупності внутрішніх і зовнішніх чинників.
С.С. Осадець	…спроможність страховика виконати страхові зобов'язання, прийняті за договорами страхування та перестрахування у випадку впливу несприятливих чинників.

Джерело сформовано автором [5-10]

Дані таблиці 1.1 свідчать про різноманітність наукових підходів до визначення фінансової надійності страхової компанії. Проведена систематизація дозволяє виокремити спільні концептуальні положення, серед яких ключовими є здатність страховика своєчасно виконувати зобов'язання, підтримувати фінансову рівновагу та адаптуватися до змін зовнішнього середовища.

Значна частина науковців розглядає фінансову надійність крізь призму стану фінансових ресурсів страхової компанії. Так, Л. В. Шірінян визначає фінансову надійність як такий стан фінансових ресурсів страховика, за якого він

здатний своєчасно виконувати всі взяті на себе зобов’язання, підтримувати належний рівень фінансових показників та оперативно реагувати на зміни економічного середовища [3]. У межах цього підходу акцент робиться не лише на платоспроможності страхової компанії, а й на її здатності до фінансової адаптації, що є особливо важливим в умовах нестабільності економіки та фінансових ринків.

Подібної позиції дотримується І. Ю. Кисільова, яка трактує фінансову надійність як здатність страховика виконувати страхові зобов’язання, прийняті за договорами страхування та перестрахування, навіть за впливу несприятливих зовнішніх чинників [7]. Такий підхід підкреслює захисну функцію фінансової надійності та її безпосередній зв’язок з управлінням ризиками страхової діяльності, а також орієнтацію на забезпечення інтересів страхувальників.

Інша група науковців підходить до визначення фінансової надійності через аналіз грошових потоків і динаміки фінансових показників страхової компанії. Зокрема, В. П. Братюк та Я. Ю. Гудачок розглядають фінансову надійність як такий стан руху грошових коштів страховика, за якого забезпечується повне виконання зобов’язань, відновлення фінансової рівноваги та адаптація до змін ринкового середовища [8]. Даний підхід є важливим з позиції оцінки ліквідності та платоспроможності страхової компанії, оскільки своєчасність страхових виплат безпосередньо залежить від ефективності управління грошовими потоками.

Часовий аспект фінансової надійності акцентується у працях Ю. М. Дьячкової, яка визначає її як здатність страховика зберігати стабільні фінансові показники протягом тривалого періоду навіть за несприятливих умов діяльності. Такий підхід дозволяє розглядати фінансову надійність у динаміці, підкреслюючи її зв’язок із довгостроковою стабільністю функціонування страхової компанії та ефективністю реалізації її фінансової стратегії.

Комплексний підхід до трактування фінансової надійності представлений у працях Т. А. Мельник та В. М. Бевзушенка, які розглядають її як інтегральну економічну характеристику страхової компанії, що відображає здатність стабільно функціонувати та виконувати страхові зобов’язання під впливом сукупності внутрішніх і зовнішніх факторів. У межах цього підходу фінансова надійність формується як результат взаємодії фінансових ресурсів, системи

управління ризиками, інвестиційної політики та механізмів корпоративного управління.

Узагальнення наведених наукових підходів свідчить про відсутність єдиного загальноприйнятого визначення фінансової надійності страхової компанії. Водночас більшість дослідників сходяться на думці, що її ключовою ознакою є здатність страховика своєчасно та в повному обсязі виконувати фінансові й страхові зобов'язання за умов впливу внутрішніх і зовнішніх чинників. Такий підхід узгоджується з положеннями Закону України «Про страхування», який встановлює вимоги до фінансової стійкості, платоспроможності та достатності капіталу страховиків [1; 5-10].

У процесі теоретичного аналізу доцільно чітко розмежовувати поняття фінансової надійності та фінансової стійкості. Фінансова стійкість характеризує довгострокову збалансованість діяльності, оптимальну структуру активів і зобов'язань та стратегічний розвиток. Натомість фінансова надійність відображає практичну спроможність виконувати зобов'язання в конкретний момент часу, маючи більш прикладний, операційний характер [4;5].

У науковій літературі зазначені категорії часто трактуються по-різному, а в окремих випадках – навіть ототожнюються. Основні відмінності між фінансовою надійністю та фінансовою стійкістю систематизовано в таблиці 1.2.

Таблиця 1.2

Порівняльна характеристика фінансової надійності та фінансової стійкості страхової компанії

Автор	Фінансова надійність - це…	Фінансова стійкість – це…
Ткаченко Н.В.	…здатність страхової компанії своєчасно та в повному обсязі виконувати страхові зобов’язання, зокрема за умов впливу несприятливих внутрішніх і зовнішніх чинників.	…економічна категорія, що характеризує довгострокову збалансованість фінансових ресурсів страхової компанії, оптимальне співвідношення активів і зобов’язань та здатність забезпечувати стабільний розвиток у перспективі.
Шірінян Л.В.	…стан фінансових ресурсів страховика, який забезпечує стабільність діяльності, підтримання фінансових показників та адаптацію до змін середовища.	…стан фінансових ресурсів, за якого страховик здатний виконувати всі зобов’язання та реагувати на зміни ринкового середовища, що фактично зближує її з фінансовою стійкістю.

Продовження таблиці 1.2

Сокиринська І. Г., Журавльова Т. О., Аберніхіна І. Г.	...характеристика стану фінансів страховика, що гарантує можливість виконання фінансових зобов'язань у різних умовах діяльності.	...комплекс діяльності компанії щодо постійної підтримки фінансової рівноваги між витратами та доходами.
Потій В. З., Журавльова О. Є.	...стан фінансових ресурсів, що забезпечує довгострокову стабільність фінансового стану страхових компаній.	...характеристика стану фінансів страховика, що гарантує можливість виконання фінансових зобов'язань у різних умовах діяльності.

Джерело сформовано автором [3-6;8;9]

Отже, фінансова надійність страхової компанії є складною, багатовимірною економічною категорією, яка інтегрує ресурсний, функціональний та ризик-орієнтований підходи до оцінки її фінансового стану. Вона відображає здатність страховика стабільно функціонувати, забезпечувати безперервність страхових виплат, ефективно протидіяти фінансовим ризикам та адаптуватися до змін економічного середовища. Саме фінансова надійність є основою формування довіри до страхового ринку, передумовою реалізації страхуванням його економічної й соціальної функцій та важливим критерієм ефективності державного регулювання страхової діяльності.

Таким чином, проведений теоретичний аналіз дозволяє сформувати цілісне уявлення про сутність фінансової надійності страхової компанії як ключової умови стабільного функціонування страхового ринку та слугує теоретичним підґрунтям для подальшого дослідження чинників і показників її забезпечення, що зумовлює доцільність переходу до наступного підрозділу.

1.2 Ключові ознаки фінансової надійності страхових компаній

У сучасних умовах трансформації фінансового ринку України фінансова надійність страхової компанії виходить за межі окремого фінансового показника та набуває значення системної характеристики стабільності діяльності страховика. Забезпечення належного рівня фінансової надійності є необхідною передумовою захисту інтересів страхувальників, підтримання довіри до страхового ринку та збереження фінансової безпеки держави. У зв'язку з цим

важливим науковим завданням є визначення теоретичних ознак фінансової надійності в системі її забезпечення [12].

Теоретичні ознаки фінансової надійності відіграють ключову роль у процесі наукового осмислення та практичної реалізації цієї категорії. Як зазначає С. С. Осадець, фінансова надійність страховика формується як динамічний процес, що забезпечується взаємодією фінансових, організаційних та управлінських чинників, на основі яких вибудовуються механізми підтримання платоспроможності та фінансової стійкості страхової компанії [11].

Узагальнення підходів вітчизняних науковців дозволяє виокремити чотири основні групи теоретичних ознак фінансової надійності: фінансові, ризик-орієнтовані, управлінські та регуляторно-інституційні [14;15]. Фінансові ознаки формують базовий фундамент оцінювання надійності та відображають кількісні параметри фінансового стану страховика.

Ключовою фінансовою ознакою надійності страхової компанії є рівень її капіталізації та платоспроможності. Власний капітал виступає фінансовим гарантом виконання зобов’язань перед страхувальниками та забезпечує здатність страховика покривати непередбачені збитки. За твердженням В. Д. Базилевича, саме достатній обсяг власних коштів формує фінансову основу стабільності страхової діяльності та знижує залежність компанії від зовнішніх джерел фінансування [16]. У цьому контексті І. М. Цуркан та А. О. Остапенко підкреслюють, що власний капітал набуває особливого значення в умовах підвищених страхових ризиків, коли інвестиційні доходи не завжди здатні забезпечити необхідний рівень ліквідності [17].

Не менш важливою фінансовою ознакою є ліквідність активів страхової компанії, яка визначає її здатність своєчасно виконувати страхові зобов’язання. Структура активів повинна відповідати характеру та строковості страхових зобов’язань, що забезпечує стабільність грошових потоків. В. Д. Базилевич зазначає, що оптимальне співвідношення між високоліквідними та дохідними активами дозволяє поєднати поточну платоспроможність із прибутковістю діяльності страховика [16]. Подібну позицію поділяє О. Д. Вовчак, наголошуючи, що порушення балансу між активами та зобов’язаннями підвищує ризик

фінансових розривів і знижує рівень фінансової надійності страхової компанії [19].

Важливим індикатором фінансової надійності є рентабельність діяльності страхової компанії, яка відображає ефективність використання фінансових ресурсів та створює умови для самофінансування, нарощування власного капіталу і зміцнення фінансової стійкості страховика.

Страхові резерви є фінансовою основою виконання майбутніх зобов'язань і мають формуватися відповідно до актуарних принципів. Їх недостатність становить приховану загрозу платоспроможності [19].

Ризик-орієнтовані ознаки характеризують потенційну вразливість страховика до несприятливих подій та спроможність протистояти ризикам. До ключових ознак належать диверсифікація страхового портфеля, ефективність перестрахування та чутливість до зовнішніх шоків [20].

Страхові ризики є специфічними для страхової діяльності та пов’язані з невизначеністю обсягів і строків страхових виплат. Управління цими ризиками здійснюється шляхом актуарного оцінювання, тарифної політики, диверсифікації страхового портфеля та перестрахування. В. М. Олійник зазначає, що адекватне ціноутворення страхових продуктів дозволяє сформувати достатні резерви та мінімізувати ризик фінансової нестабільності страховика [20]. Особливе значення має управління катастрофічними ризиками, накопичення яких може призвести до одночасних значних виплат. У цьому контексті перестрахування розглядається як ефективний механізм підтримання фінансової надійності шляхом перерозподілу відповідальності між страховиками.

Вагомий вплив на фінансову надійність страхової компанії мають також ринкові та кредитні ризики. Ю. М. Клапків зазначає, що коливання валютних курсів, процентних ставок та цін на фінансових ринках безпосередньо впливають на вартість інвестиційного портфеля страховика [21]. Оцінка кредитоспроможності контрагентів дуже важлива, оскільки дефолт перестраховика або емітента цінних паперів може спричинити суттєві фінансові втрати.

Управлінські ознаки фінансової надійності відображають якість корпоративного управління та ефективність менеджменту страхової компанії. Професіоналізм управлінського персоналу, прозорість прийняття рішень і наявність ефективної системи внутрішнього контролю є необхідними умовами довгострокової фінансової стабільності страховика. Впровадження комплексної системи управління ризиками дозволяє інтегрувати ризик-менеджмент у стратегічне планування та підвищити адаптивність страхової компанії до змін ринкового середовища.

Особливе значення має актуарна експертиза, яка забезпечує науково обґрунтовану оцінку страхових зобов'язань, тарифів і резервів. Відповідно до вимог НБУ, актуарій щорічно готує звіт з оцінкою достатності технічних резервів та обґрунтованості тарифних ставок. Для страхування життя застосовуються методи розрахунку математичних резервів на основі таблиць смертності, для non-life – статистичні методи Chain Ladder, Bornhuetter-Ferguson для оцінки резервів RBNS та IBNR [22].

Регуляторні та інституційні ознаки формують зовнішні умови функціонування страхових компаній і визначають рівень їх відповідності встановленим нормам. Дотримання пруденційних вимог щодо платоспроможності, ліквідності, структури активів і мінімального розміру капіталу є обов’язковою умовою забезпечення фінансової надійності страховиків. Ефективний державний нагляд і прозорість діяльності страхових компаній підвищують довіру до страхового ринку та знижують системні ризики. Інституційне середовище, включаючи механізми захисту прав споживачів страхових послуг, додатково посилює фінансову надійність страховиків [23].

Фінансові ознаки є кількісною основою оцінки надійності страхової компанії та характеризують її здатність виконувати прийняті зобов'язання. Детальна характеристика основних фінансових ознак представлена в таблиці 1.3.

Таблиця 1.3

Фінансові ознаки фінансової надійності страховика та їх економічна характеристика

Фінансова ознака	Економічна суть	Ключові показники оцінки
Достатність і структура власного капіталу	Власний капітал виступає фінансовим буфером страховика, що забезпечує покриття непередбачених збитків та гарантує виконання зобов'язань перед страхувальниками у разі несприятливого розвитку подій	– розмір статутного капіталу; – частка власного капіталу в пасивах; – коефіцієнт автономії; – темпи приросту власного капіталу; – рентабельність власного капіталу (ROE).
Платоспроможність та ліквідність	Платоспроможність характеризує здатність страховика своєчасно та в повному обсязі виконувати грошові зобов'язання, а ліквідність – можливість активів швидко трансформуватися в грошові кошти без істотної втрати вартості	– фактичний запас платоспроможності; – нормативний запас платоспроможності; – коефіцієнт поточної ліквідності; – коефіцієнт абсолютної ліквідності; – частка високоліквідних активів.
Адекватність страхових резервів	Страхові резерви відображають обсяг майбутніх зобов'язань страховика; їх адекватність визначає спроможність компанії здійснювати страхові виплати за будь-яких умов розвитку страхових подій	– співвідношення резервів до страхових премій; – коефіцієнт достатності технічних резервів; – частка страхових резервів у зобов'язаннях; – рівень перестрахового покриття; – результати актуарної оцінки.
Збалансованість грошових потоків	Узгодженість страхових надходжень і виплат у часі, що забезпечує безперервність діяльності страховика, підтримання ліквідності та можливість інвестування тимчасово вільних коштів	– коефіцієнт виплат (Loss Ratio); – коефіцієнт операційних витрат (Expense Ratio); – комбінований коефіцієнт (Combined Ratio); – співвідношення страхових премій і виплат; – операційний та інвестиційний грошовий потік.

Джерело сформовано автором [4; 16-18; 20-22]

Фінансові ознаки не функціонують ізольовано, а перебувають у тісному взаємозв'язку, формуючи цілісну систему фінансової надійності страхової компанії. Достатність власного капіталу визначає рівень платоспроможності, адекватність страхових резервів – спроможність виконувати майбутні зобов'язання, а збалансованість грошових потоків забезпечує стабільність функціонування страховика [4; 20].

Попри важливість фінансових ознак, вони не забезпечують повну оцінку надійності, оскільки відображають поточний стан, але не завжди дозволяють прогнозувати майбутню стійкість. Саме тому необхідним є доповнення фінансового аналізу ризик-орієнтованим підходом, який оцінює потенційну вразливість до несприятливих подій та здатність протистояти ризикам [19].

Диверсифікація страхового портфеля впливає на стабільність фінансових результатів страхової компанії. Для її оцінки використовується індекс Герфіндаля–Гіршмана, який визначає ступінь диверсифікованості ризиків за видами страхування, регіонами та сегментами клієнтів. Збалансований рівень концентрації знижує ймовірність одночасної реалізації значних страхових зобов'язань [24].

Важливим узагальнюючим показником ефективності страхової діяльності є комбінований коефіцієнт, який характеризує співвідношення страхових виплат і витрат до обсягу зароблених страхових премій. Стабільність значення цього показника свідчить про ефективність андеррайтингової та тарифної політики страхової компанії, а також про збалансованість її страхового портфеля [16; 20].

Перестрахування є важливим елементом ризик-орієнтованої системи фінансової надійності, оскільки дозволяє передавати частину ризиків іншим страховикам з метою зниження потенційних втрат. Ефективність перестрахувального захисту оцінюється за допомогою коефіцієнта перестрахування, коефіцієнта утримання та рівня покриття катастрофічних ризиків [25].

Суттєвий вплив на фінансову надійність має чутливість страховика до зовнішніх шоків – макроекономічних змін, катастрофічних подій, валютних коливань і змін регуляторного поля. Оцінка чутливості здійснюється шляхом стрес-тестування, аналізу впливу ключових параметрів на капітал та оцінки концентрації джерел доходів [26].

Ключовою управлінською ознакою фінансової надійності страхової компанії є ефективність системи управління ризиками. Сучасна практика регулювання страхового ринку базується на ризик-орієнтованому підході, відповідно до якого страховик повинен ідентифікувати, оцінювати, контролювати та мінімізувати всі істотні ризики, що виникають у процесі його діяльності. До таких ризиків належать андеррайтингові, резервні, інвестиційні, кредитні, валютні, операційні та стратегічні ризики. Належним чином вибудувана система управління ризиками дозволяє обмежити ймовірність реалізації негативних

сценаріїв і зменшити потенційний вплив ризиків на фінансовий стан страховика [27; 28].

Не менш важливою управлінською ознакою фінансової надійності страхової компанії є якість корпоративного управління. Вона визначається чітким розподілом повноважень між органами управління, прозорістю процесу прийняття рішень, підзвітністю керівництва та дотриманням принципів доброчесності й професійної етики. Центральну роль у системі корпоративного управління відіграє наглядова рада, яка здійснює стратегічний контроль за діяльністю страховика, оцінює ефективність менеджменту та забезпечує баланс інтересів власників, клієнтів і регулятора [29].

Стратегічна орієнтація на фінансову стабільність є ще однією визначальною управлінською ознакою фінансової надійності страхової компанії. Вона передбачає формування довгострокової стратегії розвитку, що враховує внутрішні можливості компанії та зовнішні умови діяльності. У межах такої стратегії страховик визначає пріоритетні напрями діяльності, оптимальну структуру страхового портфеля, інвестиційну політику та цільові показники фінансової стійкості [28].

Практичне застосування теоретичних ознак реалізується через їх трансформацію у кількісні показники та аналітичні методи. Фінансові ознаки відображаються у коефіцієнтах капіталізації, платоспроможності та ліквідності; ризик-орієнтовані оцінюються через індекс Герфіндаля-Гіршмана, коефіцієнти перестрахування та результати стрес-тестування; управлінські мають переважно якісний характер та оцінюються через стабільність фінансових результатів, дотримання внутрішніх лімітів ризику та прозорість корпоративного управління [19; 28].

Отже, теоретичні ознаки фінансової надійності виконують прикладну функцію, слугуючи основою для побудови системи показників і методів аналізу, необхідних для практичної оцінки діяльності страхових компаній. Їх використання в аналітичному дослідженні дозволяє не лише охарактеризувати поточний фінансовий стан страховика, а й оцінити його здатність протидіяти

ризикам і забезпечувати стабільність розвитку у середньо- та довгостроковій перспективі.

1.3 Регулювання фінансової надійності страхових компаній.

Регуляторні ознаки фінансової надійності страховиків формують обов'язкові зовнішні рамки їх діяльності та встановлюють мінімально допустимі стандарти фінансової стійкості на страховому ринку. У сучасних умовах ключовими елементами державного регулювання є вимоги до капіталу й платоспроможності, контроль за формуванням страхових резервів, регулювання структури активів, а також поетапна імплементація європейських стандартів Solvency II [30].

Передача функцій державного регулювання та перегляду за страховим ринком України до Національного банку України з 1 липня 2020 року зумовила запровадження єдиного підходу до інсталяції та контролю критеріїв фінансової надійності страховиків [30; 31].

Нормативно-правову основу регулювання фінансової надійності страховиків формує Закон України «Про страхування» від 18 листопада 2021 року № 1909-IX, основні положення якого введені в дію з 1 січня 2024 року [32]. Деталізація законодавчих норм здійснюється через нормативні акти Національного банку України, які визначають конкретні фінансові критерії та механізми наглядового контролю.

Зокрема, Положення про встановлення вимог щодо забезпечення платоспроможності та інвестиційної діяльності страховика, затверджене постановою Правління НБУ від 29 грудня 2023 року № 201, регламентує порядок розрахунку регулятивного капіталу, вимоги до капіталу платоспроможності та мінімального капіталу, а також критерії прийнятності активів для покриття страхових резервів. Документ розроблено з урахуванням положень Директиви 2009/138/ЄС (Solvency II) та є ключовим інструментом переходу до ризик-орієнтованої моделі регулювання [32].

Окрему роль у формуванні регуляторного середовища сприяють положення НБУ, що встановлюють обов’язкові фінансові нормативи для страховиків,

зокрема вимоги до капіталу, платоспроможності, ліквідності та якості активів, а також механізми регуляторного регулювання у разі їх порушення.

Важливим елементом реформи оновлення стало класифікації страхових продуктів. Положення про класифікацію класів страхування, затверджене постановою Правління НБУ від 25 грудня 2023 року № 182, запровадило 23 класи страхування замість попередніх 50 видів, які сприяли зниженню регуляторного навантаження та підвищенню прозорості ринку [33].

Еволюція регуляторних підходів у 2020–2024 роках характеризується поступовим переходом від формального контролю за дотриманням нормативів до ризик-орієнтованого нагляду, який враховує індивідуальний ризик-профіль кожного страховика. Посилення регуляторних вимог та наглядової практики НБУ сприяло очищенню страхового ринку й підвищенню середнього рівня капіталізації та фінансової стійкості його учасників [34].

Ключовим кількома критеріями державного регулювання фінансової надійності страховиків є мінімальний розмір статутного капіталу, встановлений Законом України «Про страхування». Для страховиків non-life він становить 32 млн грн, для страховиків life та перестраховиків – 48 млн грн. Така диференціація відображає різний рівень страхових ризиків і забезпечує формування достатньої фінансової бази для виконання зобов’язань перед страхувальниками [35].

Національним банком України запроваджено поетапну імплементацію ризик-орієнтованих принципів регулювання, наближених до стандартів Solvency II. До 1 січня 2027 року застосовується спрощений підхід до розрахунку капіталу платоспроможності, який базується на стандартизованих показниках діяльності страховика – обсягах страхових премій, страхових виплат та технічних резервів [34]. Мінімальний капітал є критичним рівнем фінансових ресурсів, нижче якого страховик вважається неплатоспроможним, його значення не може бути меншим за мінімальний розмір статутного капіталу. Капітал платоспроможності встановлюється на вищому рівні та слугує індикатором необхідності вжиття коригувальних заходів.

Фактичний запас платоспроможності страховика визначається як перевищення вартості активів над зобов’язаннями, оціненими за ринковою

вартістю. У разі зниження цього показника нижче встановлених нормативів Національний банк України має право застосовувати заходи раннього реагування, вимагати подання плану відновлення фінансової стійкості або застосовувати санкції, аж до анулювання ліцензії на провадження страхової діяльності [32].

Окреме місце у структурі регулятивного капіталу займає субординований борг, який може включатися до капіталу другого рівня за умови дотримання вимог щодо мінімального строку погашення, відсутності забезпечення та погодження з регулятором умов його залучення. Включення субординованого боргу до регулятивного капіталу дозволяє страховикам тимчасово підвищувати рівень капіталізації, водночас НБУ обмежує його частку та передбачає поступове зменшення вартості такого боргу напередодні погашення з метою запобігання різкому зниженню рівня платоспроможності [32].

Активи страхової компанії є матеріальною основою виконання страхових зобов'язань. Регуляторні вимоги до їх якості, структури та ліквідності, орієнтовані на мінімізацію ризиків знецінення та забезпечення своєчасного доступу до коштів у разі встановлення страхових зустрічей.

Відповідно до Закону України «Про страхування» та нормативно-правових актів Національного банку України, активи страховика, що враховуються при оцінці фінансової надійності, мають відповідати вимогам якості, ліквідності, диверсифікації та відповідності характеру страхових зобов’язань [32]. Із 1 січня 2024 року регулювання цієї сфери здійснюється на основі оновлених підходів, закріплених у постановах Правління НБУ, які враховують ризик-орієнтовану модель нагляду та принципи, закладені в Solvency II.

Ключовим принципом регуляторної оцінки активів страховика є принцип відповідності активів і зобов’язань (asset-liability matching), який передбачає узгодження строків, валютної структури та рівня ризику активів із характеристиками страхових резервів. Це означає, що активи, призначені для покриття короткострокових технічних резервів, мають бути переважно високоліквідними, тоді як активи, що покривають довгострокові зобов’язання зі страхування життя, можуть мати більший строк обігу за умови контрольованого рівня ризику [32].

Національний банк України визначає перелік активів, прийнятних для покриття страхових резервів і вимог до капіталу. До таких активів, зокрема, належать грошові кошти на рахунках у банках, банківські депозити, державні цінні папери України, боргові фінансові інструменти емітентів з належним рівнем кредитної надійності, а також інші активи, дозволені регулятором. Водночас активи з низьким рівнем ліквідності, високою волатильністю або непрозорою оцінкою обмежуються або не враховуються при розрахунку регулятивних показників [32].

Особлива увага в регуляторній практиці приділяється якості активів, що включає оцінку кредитного ризику контрагентів, надійність фінансових інструментів та обґрунтованість їх вартості. Активи мають оцінюватися за справедливою вартістю із застосуванням процедур знецінення, що унеможливлює штучне завищення регулятивного капіталу страховика.

Регуляторні вимоги також передбачають обмеження концентрації активів, спрямовані на зниження ризику значних фінансових втрат у разі дефолту окремого емітента або погіршення ситуації на певному сегменті фінансового ринку. Страховики зобов’язані диверсифікувати інвестиційний портфель за видами активів, контрагентами, валютами та строками розміщення, що відповідає міжнародній практиці пруденційного нагляду [30].

Важливим критерієм фінансової надійності страховика є ліквідність активів, тобто їх здатність бути швидко реалізованими без істотної втрати вартості. Національний банк України приділяє підвищену увагу ліквідності активів, які покривають технічні резерви за ризиковими видами страхування, оскільки за такими договорами можливе різке зростання страхових виплат у короткостроковому періоді.

Контроль за дотриманням вимог до якості, структури та ліквідності активів здійснюється НБУ на основі пруденційної звітності, аналізу фінансових показників та інспекційних перевірок. У разі виявлення порушень регулятор має право застосовувати коригувальні заходи та санкції, що спрямовані на запобігання накопиченню прихованих ризиків і підтримання стабільності страхового ринку [36].

Система наглядового контролю за діяльністю страхових компаній створена Національним банком України, яка з 1 липня 2020 року отримала повноваження щодо регулювання та нагляду за ринком небанківських фінансових послуг [31].

Наглядова діяльність НБУ базується на ризик-орієнтованому підході, який передбачає ідентифікацію та оцінювання ключових ризиків діяльності страховиків і застосування пропорційних наглядових заходів залежно від їхнього системного впливу та рівня загрози фінансовій стабільності. Такий підхід відповідає сучасним міжнародним принципам регулювання страхового ринку та рекомендаціям ЄС щодо пруденційного нагляду за небанківськими фінансовими установами [30; 34].

Важливою складовою наглядової системи є дистанційний (безвиїзний) моніторинг, який здійснюється шляхом аналізу пруденційної звітності, фінансових показників, структури активів і зобов'язань, платоспроможності та систем управління ризиками страхових компаній. НБУ визначає форми, періодичність і строки подання звітності, що забезпечує формування централізованої інформаційної бази для прийняття регуляторних рішень.

Окрім дистанційного контролю, регулятор проводить інспекційні (виїзні) перевірки діяльності страхових компаній, які спрямовані на оцінку достовірності фінансової звітності, ефективності систем корпоративного управління, дотримання нормативних вимог і законодавства у сфері страхування. Порядок організації та проведення таких перевірок було оновлено у 2023 р. з урахуванням вимог нових законів України «Про страхування», «Про фінансові послуги та фінансові компанії» та інших нормативних актів, що набрали чинності з 1 січня 2024 р.

У разі виявлення порушень або ознак ризикової діяльності НБУ застосовує коригувальні заходи та заходи раннього реагування, які можуть включати вимоги щодо усунення порушень, обмеження окремих операцій, зміну бізнес-моделі або інші адміністративні впливи з метою стабілізації фінансового стану страховика. Такі механізми відповідають концепції превентивного нагляду, спрямованого на запобігання кризовим явищам та захист інтересів страхувальників [37].

Процедури виходу страховика з ринку, включаючи реорганізацію, відновлення платоспроможності або ліквідацію, регламентуються Законом України «Про страхування» та іншими нормативними актами і супроводжуються контролем НБУ на всіх етапах з метою мінімізації ризиків для страхувальників і забезпечення передачі страхових портфелів або виконання зобов'язань [31].

Імплементація принципів Директиви 2009/138/ЄС (Solvency II) формує сучасну модель державного регулювання фінансової надійності страховиків в Україні. У 2024–2027 роках застосовується поетапний перехід до ризик-орієнтованого нагляду із використанням спрощеного підходу до розрахунку капіталу платоспроможності, що дозволяє страховим компаніям адаптуватися до нових регуляторних вимог без надмірного навантаження на капітал [34].

Імплементація Solvency II супроводжується низкою викликів для українського страхового ринку. Серед основних проблем виділяють необхідність докапіталізації окремих страховиків, обмеженість актуарної та ризик-менеджерської експертизи, а також підвищення витрат на комплаєнс та звітність. У короткостроковій перспективі це може сприяти консолідації ринку та виходу з нього фінансово слабких учасників [26; 38] .

Водночас запровадження принципів Solvency II створює суттєві довгострокові переваги. Зокрема, підвищується стійкість страхового сектору до фінансових шоків, зростає довіра споживачів та інвесторів, удосконалюється система управління ризиками, а також формується прозоре та передбачуване регуляторне середовище. Гармонізація українського законодавства з нормами ЄС також посилює інтеграцію фінансового ринку України до європейського економічного простору.

Система державного регулювання фінансової надійності страхових компаній в Україні переходить на етапі масштабної трансформації, зумовленої переходом функцій нагляду до НБУ та запровадженням ризик-орієнтованої моделі регулювання, наближеної до стандартів Solvency II.

Поетапна імплементація принципів Solvency II передумови для підвищення фінансової стійкості страховиків та створення інтеграції українського страхового ринку до європейського фінансового простору. Посилення регуляторних вимог

забезпечує консолідацію цього ринку, що в довгостроковій перспективі сприятиме формуванню стабільної страхової системи.

Ефективність нової регуляторної моделі залежатиме від збалансованості наглядових заходів НБУ, наявності достатнього перехідного періоду для адаптації страховиків до підвищених вимог та розвитку інституційної спроможності ринку щодо впровадження складних актуарних розрахунків і систем управління ризиками, передбачених стандартами Solvency II.

РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ФІНАНСОВОЇ НАДІЙНОСТІ ПАТ «НАСК «ОРАНТА»

2.1 Особливості здійснення діяльності ПАТ «НАСК «Оранта»

Публічне акціонерне товариство «Національна акціонерна страхова компанія «Оранта» (далі – ПАТ «НАСК «Оранта» або Компанія) є однією з найстаріших і найбільш відомих страхових компаній України, яка здійснює діяльність на страховому ринку понад сто років. Компанія позиціонує себе як історична спадкоємиця державної страхової системи, створеної у 1921 році під назвою «Укрдержстрах». У 1994 році відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 7 вересня 1993 р. № 709 відбулась реорганізація у відкрите акціонерне товариство. Офіційною датою державної реєстрації в новій організаційно-правовій формі є 16 вересня 1994 року [39]. Наявність значного історичного досвіду функціонування зумовлює сформовану ділову репутацію та стійкі позиції компанії на національному страховому ринку.

Організаційно-правова форма Компанії – публічне акціонерне товариство, що передбачає формування статутного капіталу шляхом емісії акцій, обов'язковість розкриття інформації, дотримання вимог корпоративного управління та прозорості структури власності відповідно до чинного законодавства України [40]. За формою власності Компанія є приватною. Станом на початок 2025 року структура власності Компанії є прозорою та відповідає вимогам регулятора: у січні 2025 року Національний банк України підтвердив її відповідність після проведення додаткової емісії акцій, унаслідок якої контрольний пакет акцій зосереджено в одного акціонера [39]. Проведення додаткової емісії було обумовлено необхідністю зміцнення капітальної бази в умовах воєнного стану та посилених регуляторних вимог.

ПАТ «НАСК «Оранта» здійснює діяльність відповідно до Закону України «Про страхування» від 18 листопада 2021 року № 1909-IX, чинного з 1 січня 2024 року [1]. Цей закон запровадив ліцензування за класами страхування, посилив вимоги до платоспроможності, структури капіталу, формування технічних

резервів і корпоративного управління, а також встановив підвищені мінімальні вимоги до розміру статутного капіталу. Регулятором страхового ринку є Національний банк України, до повноважень якого належать ліцензування, встановлення нормативів платоспроможності та достатності капіталу. Компанія має ліцензії на здійснення страхової діяльності за відповідними класами страхування згідно з даними ліцензійного реєстру НБУ [41]. Упродовж 2022–2025 років посилення регуляторних вимог стало вагомим чинником трансформації діяльності страхових компаній.

Основною сферою діяльності ПАТ «НАСК «Оранта» є ризикове страхування (non-life insurance). Компанія надає послуги фізичним і юридичним особам за широким переліком продуктів: автострахування (ОСЦПВ, КАСКО, «Зелена картка»), майнове страхування, страхування від нещасних випадків, медичне та туристичне страхування, а також страхування відповідальності [40]. Така диверсифікація напрямів діяльності зменшує залежність від окремих сегментів ринку, а страховий портфель Компанії характеризується диверсифікованою структурою. Значну роль відіграє обов'язкове страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів (ОСЦПВ) – вид страхування, якому притаманний стабільний попит. Поряд із цим Компанія розвиває добровільні види страхування для різних категорій страхувальників, підвищуючи гнучкість діяльності та адаптуючись до змін ринкового середовища.

На страховому ринку України ПАТ «НАСК «Оранта» займає стійкі позиції і традиційно належить до провідних страховиків за масштабами діяльності, рівнем впізнаваності бренду та географією присутності. Зокрема, Компанія є однією з провідних учасниць сегменту ОСЦПВ та входить до числа лідерів ринку автострахування. ПАТ «НАСК «Оранта» є членом Моторного (транспортного) страхового бюро України з 1994 року, що забезпечує її участь у системі гарантій за договорами ОСЦПВ [39]. Концентрація портфеля в сегменті автострахування характеризується стабільним попитом на відповідні послуги, проте водночас впливає на специфіку діяльності компанії залежно від кон'юнктури ринку та змін тарифного регулювання. Компанія також є учасником профільних об'єднань

страховиків, що сприяє дотриманню єдиних стандартів страхової діяльності та інтеграції у галузеву інфраструктуру.

Масштаби діяльності Компанії визначаються розгалуженою регіональною мережею представництв, що охоплює більшість областей України. Така територіальна присутність підвищує доступність страхових послуг, розширює клієнтську базу та зміцнює конкурентні позиції компанії на ринку. Широка клієнтська база, у свою чергу, зменшує залежність від окремих сегментів клієнтів у структурі страхового портфеля. Важливим елементом організації страхової діяльності є використання механізмів перестрахування, спрямованих на обмеження великих і катастрофічних ризиків та виконання зобов'язань перед страхувальниками у разі настання страхових подій [42]. Застосування перестрахування дозволяє розширювати перелік страхових послуг за рахунок прийняття ризиків, обсяг яких перевищує можливості власного утримання.

Організаційна структура управління ПАТ «НАСК «Оранта» побудована на принципах розмежування функцій стратегічного та виконавчого управління з чітким розподілом повноважень між центральним апаратом і регіональними підрозділами. Вищим органом є загальні збори акціонерів, до компетенції яких належать затвердження статуту, обрання членів наглядової ради, розподіл прибутку та вирішення питань, делегування яких іншим органам управління не допускається відповідно до Закону України «Про акціонерні товариства» [42]. Наглядова рада здійснює контроль за діяльністю виконавчого органу, захист інтересів акціонерів та стратегічний нагляд. Правління як колегіальний виконавчий орган відповідає за оперативне управління, реалізацію затвердженої стратегії та організацію страхового процесу. Така структура забезпечує підзвітність на всіх рівнях управління.

Відповідно до вимог Закону України «Про страхування» та нормативно-правових актів Національного банку України у Компанії функціонує система управління ризиками, що включає функцію комплаєнсу, внутрішнього аудиту та актуарну функцію. Управління ризиками охоплює ідентифікацію, оцінку та моніторинг страхових, фінансових, операційних та ринкових ризиків. Система внутрішнього контролю є обов'язковою умовою дотримання регуляторних вимог

та спрямована на зниження ймовірності реалізації ключових ризиків у діяльності страховика [42]. Компанія зобов'язана дотримуватися встановлених регулятором нормативів платоспроможності, вимог до достатності капіталу та порядку формування технічних резервів [1]. За даними звіту НБУ про діяльність небанківського фінансового сектору за 2024 рік, страховий ринок України демонстрував поступове відновлення, що позначалося на операційному середовищі діяльності страховиків [41].

Функціонування ПАТ «НАСК «Оранта» відбувається в умовах воєнного стану та макроекономічної нестабільності, які визначають підвищений рівень страхових і операційних ризиків. У відповідь Компанія адаптувала продуктову політику до умов підвищених ризиків, розширивши лінійку страхових послуг відповідно до актуального попиту, та провела додаткову емісію акцій для зміцнення капітальної бази [39]. Діяльність здійснюється на підставі ліцензій Національного банку України, що підтверджує відповідність Компанії встановленим регуляторним вимогам [41].

Таким чином, діяльність ПАТ «НАСК «Оранта» визначається поєднанням тривалого досвіду роботи на страховому ринку, диверсифікованої структури страхових продуктів, широкої регіональної присутності та розвиненої системи корпоративного управління. Функціонування в умовах жорсткого регуляторного нагляду, дотримання вимог щодо капіталізації, ліцензування та управління ризиками є невід'ємними особливостями операційної діяльності Компанії. Сукупність зазначених характеристик створює основу для подальшої оцінки фінансового стану компанії у наступному підрозділі.

2.2 Аналіз фінансової надійності ПАТ «НАСК «Оранта»

Фінансова надійність страхової компанії є одним із ключових критеріїв оцінки її спроможності виконувати зобов’язання перед страхувальниками у довгостроковій перспективі. В умовах нестабільного економічного середовища, зумовленого воєнним станом та продовженням активних бойових дій на території України, комплексна оцінка фінансової надійності ПАТ «НАСК «Оранта».

Зазначена компанія є однією з найбільших страхових організацій вітчизняного ринку та здійснює свою діяльність у широкому спектрі видів страхування.

З метою комплексної оцінки фінансового стану компанії в роботі проаналізовано динаміку та структуру активів і пасивів, а також ключові показники платоспроможності, ліквідності та фінансової стійкості. Рейтингова оцінка здійснена за методиками Олійника С.М., Кравченко В.О. та «Forbes. Україна». Інформаційною базою дослідження є річна фінансова звітність ПАТ «НАСК «Оранта» за 2022–2024 роки.

Дослідження фінансової надійності розпочнемо з аналізу динаміки та структури активів компанії, що наведено у таблиці 2.1.

Результати таблиці 2.1 свідчать про стійке зростання майнового потенціалу компанії: сукупні активи збільшились із 1 301 938 тис. грн. у 2022 році до 2 286 757 тис. грн. у 2024 році (сукупний приріст 75,61%). Необоротні активи у 2023–2024 роках стабілізувались на рівні 1 411 тис. грн., що свідчить про завершення активної фази капітальних вкладень. Оборотні активи у 2023 році скоротились до 101 133 тис. грн. унаслідок відсутності поточних фінансових інвестицій, однак у 2024 році відновились до 875 452 тис. грн. (приріст 765,64%), що пов'язано з поверненням до активної інвестиційної діяльності. Дебіторська заборгованість скоротилась із 20 228 тис. грн. у 2022 до 156 тис. грн. у 2024 році. Отже, структура активів зміщується у бік фінансових інвестицій, що свідчить про зростання ролі фінансових інвестицій компанії. Графічно динаміку активів зображено на рис. 2.1.

Таблиця 2.1

Горизонтальний аналіз активів ПАТ «НАСК «Оранта» в 2022-2024 р.р., тис.грн.

Показники	2022 рік	2023 рік	2024 рік	Абсолютне відхилення, тис. грн.		Темп приросту, %	
				2023/2022	2024/2023	2023/2022	2024/2023
Інші фінансові інвестиції	17 102	571 243	143 820	554 141	-427 423	3 240,21	-74,82
Необоротні активи	771 913	1 411 157	1 411 305	639 244	148	82,81	0,01

Продовження таблиці 2.1

Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	20 228	4 919	156	-15 309	-4 763	-75,68	-96,83
Поточні фінансові інвестиції	424 601	-	623 178	-	-	-	-
Частка перестрахового у страхових резервах	43 331	50 158	40 019	6 827	-10 139	15,76	-20,21
Оборотні активи	530 025	101 133	875 452	-428 892	774 319	-80,91	765,64
Всього активів	1 301 938	1 512 290	2 286 757	210 352	774 467	16,16	51,21

Джерело:розраховано автором згідно [44-46]

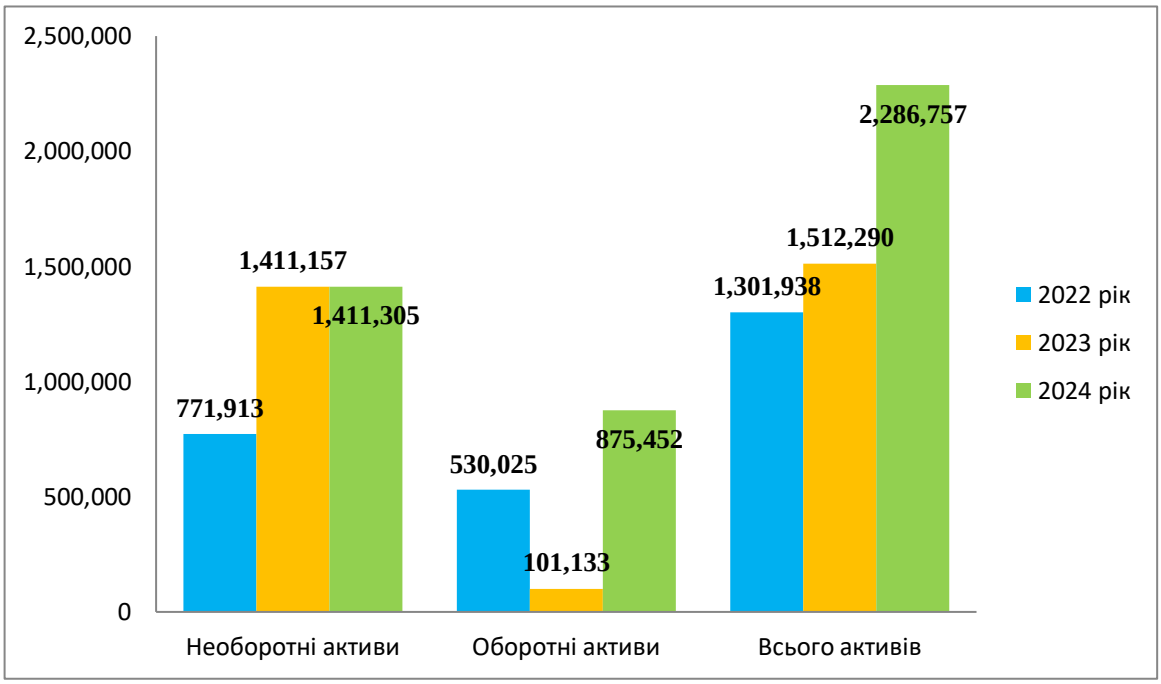

Рис. 2.1. Динаміка активів ПАТ «НАСК «ОРАНТА» в 2022-2024 р.р., тис.грн.

Джерело: побудовано автором згідно [таблиці 2.1]

Отримані результати демонструють, що найбільшим темпом зростання у 2024 році характеризуються оборотні активи, що пов'язано з поверненням поточних фінансових інвестицій у розмірі 623 178 тис. грн. Для з'ясування джерел

формування виявленого зростання активів необхідно дослідити структуру пасивів компанії, що відображено у таблиці 2.2.

Таблиця 2.2

Горизонтальний аналіз пасивів ПАТ «НАСК «Оранта» в 2022-2024 р.р., тис.грн.

Показники	2022 рік	2023 рік	2024 рік	Абсолютне відхилення, тис. грн.		Темп приросту, %	
				2023/2022	2024/2023	2023/2022	2024/2023
Нерозподілений прибуток/непокритий збиток	2 718	88 802	254 001	86 084	165 199	3 167,18	186,03
Власний капітал	411 402	487 193	768 536	75 791	281 343	18,42	57,75
Страхові резерви	820 892	945 883	-	124 991	-	15,23	-
Резерви збитків або резерв належних виплат	294 240	304 061	-	9 821	-	3,34	-
Резерв незароблених премій	526 306	641 476	-	115 170	-	21,88	-
Довгострокові зобов`язання	820 892	945 941	5 649	125 049	-940 292	15,23	-99,40
Поточна кредиторська заборгованість за страховою діяльністю	15 073	-	1 360 453	-	-	-	-
Короткострокові зобов`язання	69 644	79 156	1 512 572	9 512	1 433 416	13,66	1 810,87
Всього пасивів	1 301 938	1 512 290	2 286 757	210 352	774 467	16,16	51,21

Джерело: розраховано автором згідно [44-46]

Проведений аналіз таблиці 2.2 показує, що власний капітал зростав упродовж усього аналізованого періоду: у 2023 році він збільшився з 411 402 тис. грн. до 487 193 тис. грн. (приріст 18,42%), а у 2024 році досяг 768 536 тис. грн. (приріст 57,75%). Особливої уваги заслуговує нерозподілений прибуток: з 2 718 тис. грн. у 2022 до 254 001 тис. грн. у 2024 році, що підтверджує зростання прибутковості операційної діяльності. Короткострокові зобов'язання зросли до 1 512 572 тис. грн. у 2024 році внаслідок переходу на МСФЗ 17 та переведення страхових резервів до поточних зобов'язань, що не є ознакою погіршення боргового навантаження. Перехід на МСФЗ 17 призвів до перекласифікації страхових резервів у складі поточних зобов'язань, що вплинуло на показники

ліквідності та структуру балансу без фактичного погіршення фінансового стану компанії.

Таким чином, зміни у структурі пасивів мають переважно обліковий характер і не свідчать про зниження фінансової стійкості компанії. Графічно динаміку пасивів зображено на рис. 2.2.

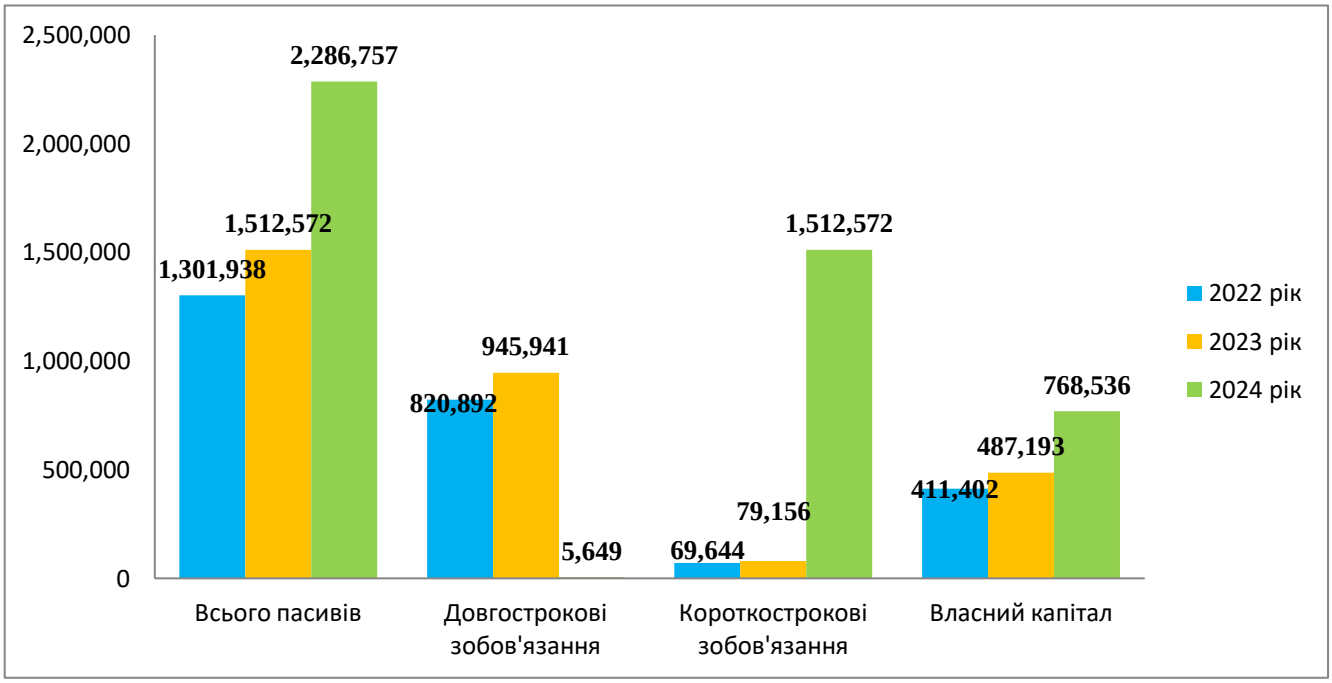

Рис. 2.2. Динаміка пасивів ПАТ «НАСК «ОРАНТА» в 2022-2024 р.р.,тис.грн.

Джерело: побудовано автором згідно [таблиці 2.2]

Отримані результати дозволяють зробити висновок, що загальний обсяг джерел фінансування зростає передусім за рахунок нарощення власного капіталу – на 37,64% у 2022 р. (табл. 2.3). Зміни у структурі зобов'язань у 2024 році зумовлені переходом на МСФЗ 17.

Таблиця 2.3

Структура власного та залученого капіталів ПАТ «НАСК «Оранта» в 2022-2024 р.р., %

Показники	2022 рік	2023 рік	2024 рік	Абсолютне відхилення, тис. грн.		Темп приросту, %	
				2023/2022	2024/2023	2023/2022	2024/2023

Продовження таблиці 2.3

Залучений капітал	68,40	67,78	66,39	-0,62	-1,39	-0,91	-2,05
Власний капітал	31,60	32,22	33,61	0,62	1,39	1,96	4,31
Всього	100	100	100	-	-	-	-

Джерело:розраховано автором згідно [44-46]

Таблиця 2.3 ілюструє поступове зміцнення фінансової автономії компанії. Частка власного капіталу зросла з 31,60% у 2022 році до 32,22% у 2023 році та до 33,61% у 2024 році, тоді як питома вага залученого капіталу скоротилась із 68,40% до 66,39%. Темп приросту частки власного капіталу прискорювався: у 2023 році – 1,96%, а у 2024 році – 4,31%. Залучений капітал і надалі становить більшу частину пасивів, що є типово для страхових компаній з огляду на природу страхових резервів як основного виду залучених коштів. Графічно зображено на рис. 2.3.

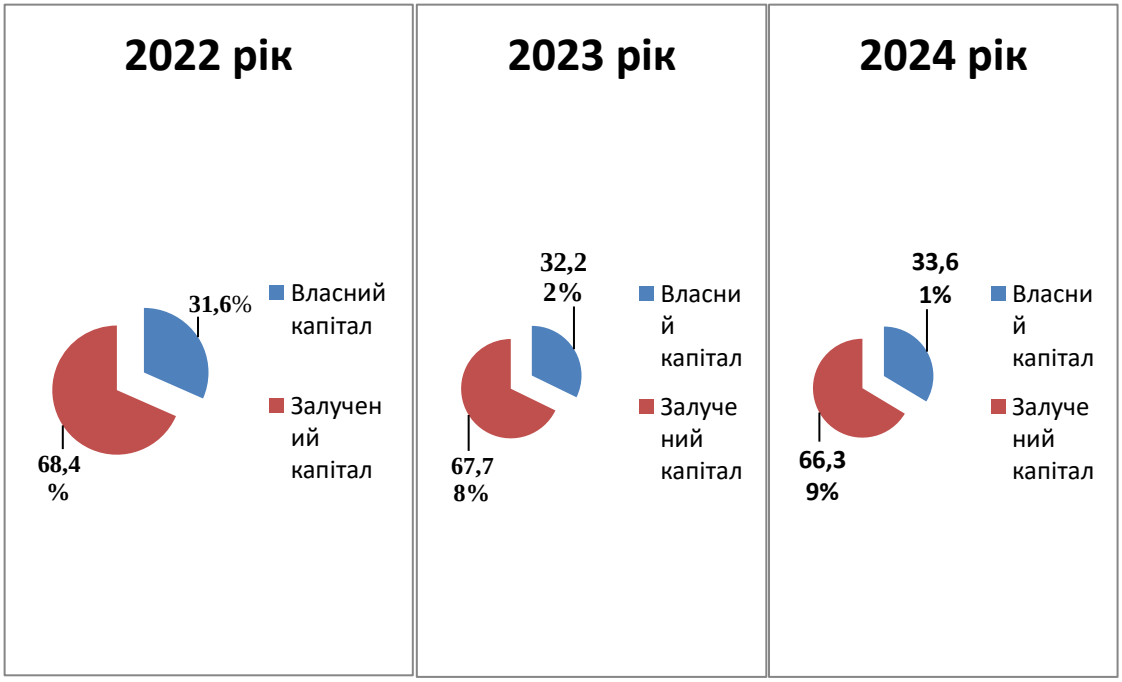

Рис. 2.3. Структура власного та залученого капіталів ПАТ «НАСК «ОРАНТА» в 2022-2024 р.р., %

Джерело: побудовано автором згідно [таблиці 2.3]

З аналізу видно, що питома вага власного капіталу має стійку тенденцію до зростання, що вказує на зміцнення фінансової незалежності компанії. Операційну ефективність компанії характеризує динаміка страхових премій та перестрахової діяльності (таблиці 2.4–2.5).

Таблиця 2.4

Динаміка чистих зароблених премій та премій, переданих у перестрахування ПАТ «НАСК «Оранта» у 2022-2024 рр., тис.грн.

Назва показника	**Сума**			**Відхилення показників за 2023/2022 рр.**		**Відхилення показників за 2024/2023 рр.**	
	2022р.	**2023р.**	**2024р.**	**тис.грн.**	**%**	**тис.грн.**	**%**
Чисті зароблені премії	1 071 038	1 341 197	1 962 047	270 159	25,22	620 850	46,29
Премії, передані у перестрахування	58 861	24 181	-	-34 680	58,92	-	-

Джерело:розраховано автором згідно [44-46]

Дані таблиці 2.4 засвідчують стійке зростання обсягів страхової діяльності компанії. Чисті зароблені премії збільшились із 1 071 038 тис. грн. у 2022 році до 1 341 197 тис. грн. у 2023 році (приріст 25,22%), а у 2024 році досягли 1 962 047 тис. грн. (46,29%). Суттєвим є і факт значного скорочення обсягів перестрахування у 2024 році: якщо у 2022 році обсяг переданих премій становив 58 861 тис. грн, то у 2023 році – 24 181 тис. грн, а у 2024 році такі операції фактично не здійснювались. Детальніший аналіз частки перестраховиків у резервах наведено у таблиці 2.5, а графічно - на рис. 2.4.

Таблиця 2.5

Частка перестраховиків у страхових резервах ПАТ «НАСК «Оранта»» у 2022–2024 рр., тис. грн.

Назва показника	**Сума**			**Відхилення показників за 2023/2022 рр.**		**Відхилення показників за 2024/2023 рр.**	
	2022р.	**2023р.**	**2024р.**	**тис.грн.**	**%**	**тис.грн.**	**%**
Частка перестраховиків у страхових резервах, тис.грн., у тому числі:	43 331	50 158	40 019	6 827	15,75	-10 139	-20,21

Продовження таблиці 2.5

у резервах збитків або резерв належних виплат, тис.грн.	36 234	40 719	39 912	4 485	12,38	-807	2,1
у резервах незароблених премій, тис.грн.	7 097	9 439	107	2 342	33,01	-9 332	-98,87

Джерело:розраховано автором згідно [44-46]

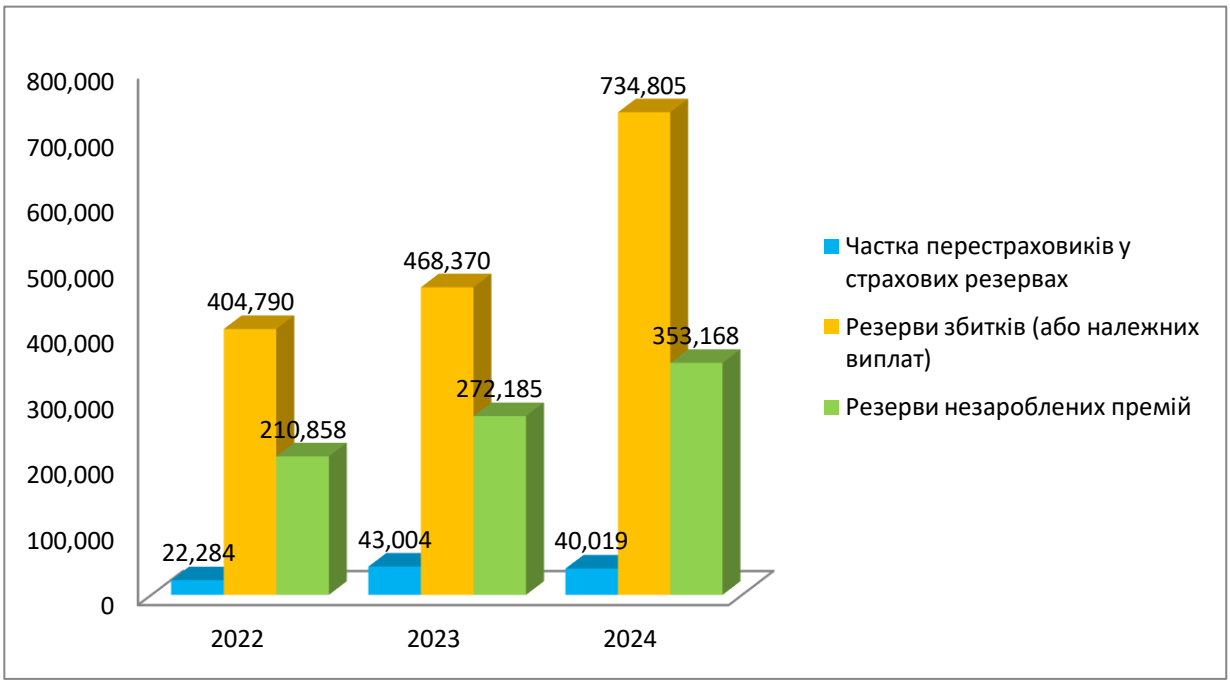

Рис. 2.4. Динаміка частки перестраховиків та структури страхових резервів ПАТ «НАСК «ОРАНТА» у 2022–2024 р.р., тис. грн

Джерело: побудовано автором згідно [таблиці 2.5]

Таблиця 2.5 засвідчує поступове скорочення участі перестраховиків у формуванні страхових резервів. Загальний обсяг їх участі зріс з 43 331 тис. грн у 2022 році до 50 158 тис. грн у 2023 році (приріст 15,75%), однак у 2024 році знизився до 40 019 тис. грн (скорочення на 20,21%). Особливо показовою є динаміка резервів незароблених премій: обсяг участі перестраховиків скоротився з 9 439 тис. грн у 2023 році до 107 тис. грн у 2024 році (на 98,87%), що узгоджується зі значним скороченням обсягів переданих у перестрахування премій. Водночас участь перестраховиків у резервах збитків зберігається, що свідчить про наявність обмеженого перестрахового захисту за раніше прийнятими ризиками.

Аналіз рис. 2.4 засвідчує, що частка перестраховиків у резервах незароблених премій різко скоротилась із 9 439 тис. грн. у 2023 році до 107 тис. грн. у 2024 році (на 98,87%), тоді як частка у резервах збитків залишалась відносно стабільною 39 912 тис. грн., що вказує на збереження часткового перестрахового захисту за великими збитками.

Наступним етапом є оцінка ліквідності активів компанії табл. 2.6.

Таблиця 2.6

Порівняльна таблиця показників ліквідності ПАТ «НАСК «Оранта» у 2022-2024 р,р.

Показник	2022 рік	2023 рік	2024 рік	Темп приросту за 2023/2022, %	Темп приросту за 2024/2023, %
Коефіцієнт поточної ліквідності	7,61	1,28	1,64	-83,18	28,13
Коефіцієнт швидкої ліквідності	7,54	1,19	1,61	-84,22	35,29
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,65	1,00	0,22	53,85	-78,00

Джерело:розраховано автором згідно [44-46]

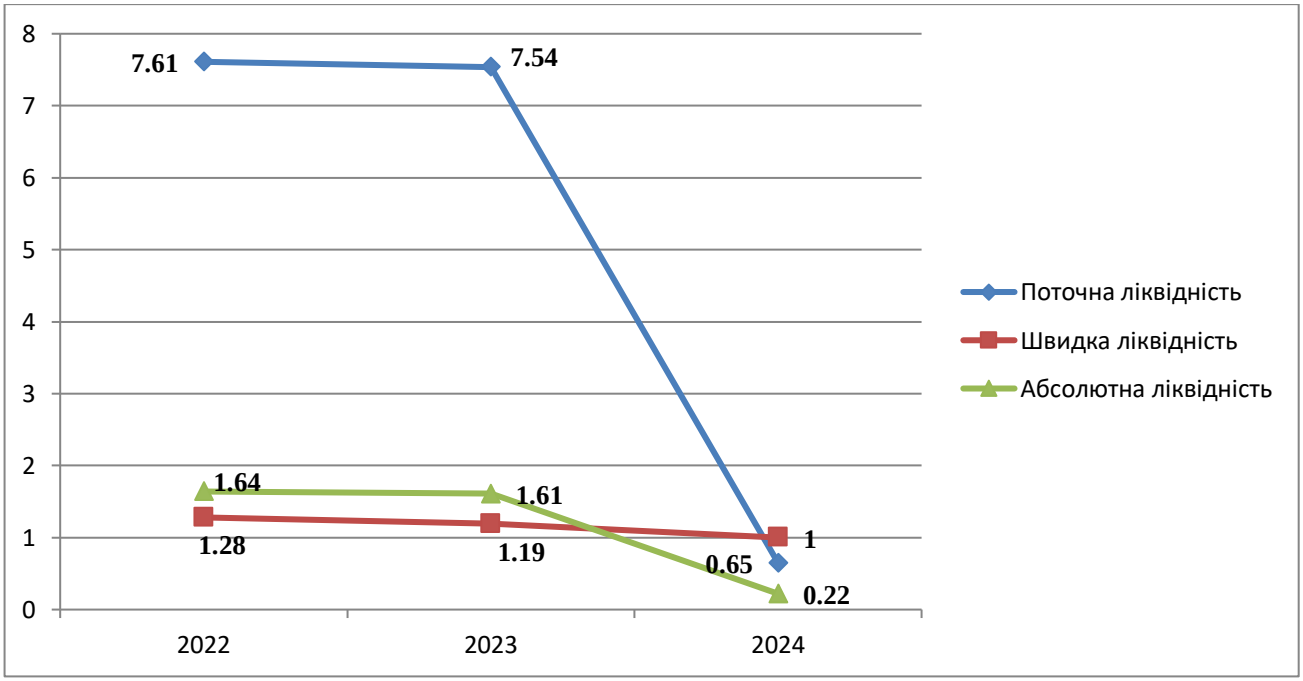

Рис. 2.5 Динаміка показників ліквідності ПАТ «НАСК «Оранта» за 2022–2024 р.р.

Джерело: побудовано автором згідно [таблиці 2.6]

Показники таблиці 2.6 виявляють суперечливі тенденції у рівні ліквідності компанії. У 2023–2024 роках коефіцієнт поточної ліквідності скоротився з 7,61 до 1,28, а потім частково відновився до 1,64 – такі коливання зумовлені трансформацією структури активів та переорієнтацією на довгострокові фінансові вкладення. Коефіцієнт швидкої ліквідності продемонстрував подібні коливання: суттєве падіння з 7,54 до 1,19 у 2023 році зумовлено реструктуризацією активів, тоді як часткове відновлення до 1,61 у 2024 році свідчить про стабілізацію короткострокової платоспроможності компанії. Коефіцієнт абсолютної ліквідності у 2024 році становив 0,22 відносно низький рівень. Відновлення у 2024 році відображає повернення до більш збалансованого розподілу активів. Графічно динаміку показників ліквідності зображено на рис. 2.6. Оцінку платоспроможності наведено у таблиці 2.7.

Таблиця 2.7

Оцінка платоспроможності ПАТ «НАСК «ОРАНТА» за 2022-2024 р.р., тис. грн

Показник	**2022**	**2023**	**2024**	**Абсолютне відхилення, тис.грн**		**Темп приросту, %**	
				2023-2022	**2024-2023**	**2023/2022**	**2024/2023**
Фактичний запас платоспроможності	404 790	468 370	734 805	63 580	266 435	15,71	56,89
Нормативний запас платоспроможності	210 858, 21	272 185,2	353 168,46	61 326,99	80 983,26	29,08	29,75
Коефіцієнт платоспроможності	1,92	1,72	2,08	-0,2	0,36	-10,42	20,93
Перевищення фактичного над нормативним	193 931, 79	196 184,8	381636,54	2 253,01	185 451,74	1,16	94,53

Джерело:розраховано автором згідно [44-46]

Дані таблиці 2.7 свідчать про те, що протягом усього досліджуваного періоду ПАТ «НАСК «Оранта» забезпечувало фактичний запас платоспроможності на рівні, вищому за встановлений нормативний показник. У 2022 році фактичний запас становив 404 790 тис. грн. при нормативному 210 858 тис. грн. (перевищення 193 932 тис. грн.). У 2024 році фактичний запас досяг 734

805 тис. грн. (приріст 56,89%), нормативний – 353 168 тис. грн. (приріст 29,75%), а перевищення зросло до 381 637 тис. грн. (94,53%).

Коефіцієнт платоспроможності у 2024 році склав 2,08 – найвище значення за аналізований період, що пов'язано з випереджаючим зростанням власного капіталу на 57,75% порівняно зі збільшенням нормативного показника лише на 29,75%. Це підтверджує зміцнення запасу фінансової міцності та підвищення стійкості компанії.

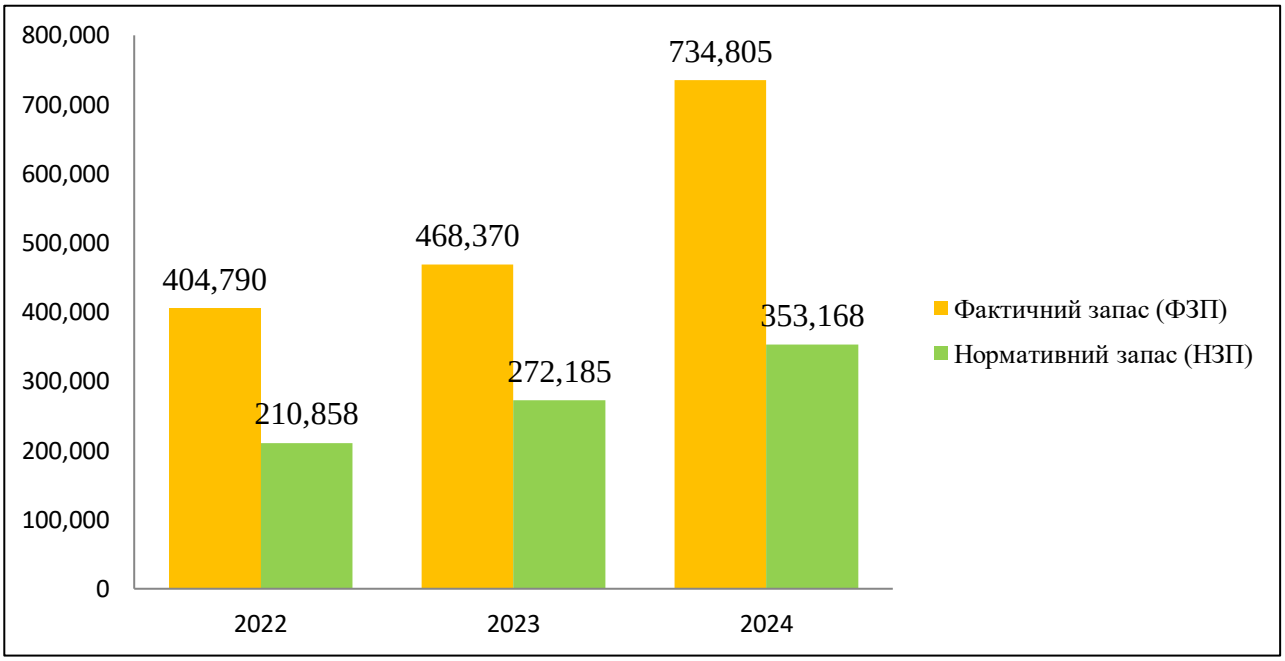

Рис. 2.6 Динаміка фактичного та нормативного запасу платоспроможності ПАТ «НАСК «Оранта» за 2022–2024 рр., тис.грн.

Джерело: побудовано автором згідно [таблиці 2.7]

З аналізу рис. 2.6 випливає, що фактичний запас платоспроможності стабільно перевищує нормативний і демонструє суттєве зростання у 2024 році, що підтверджує здатність компанії виконувати зобов'язання перед страхувальниками. Для комплексної оцінки фінансової надійності застосовано методику рейтингування Олійника С.М. (таблиця 2.8).

Таблиця 2.8

Показники фінансової надійності ПАТ «НАСК «Оранта» за методикою рейтингування Олійника В.М. в 2022-2024 р.р.

Показник	Метод розрахунку	2022 рік	2023 рік	2024 рік

Продовження таблиці 2.8

1. Коефіцієнт збитковості (К1)	К1=СВ/СП, де СВ - обсяг страхових виплат, брутто; СП - обсяг страхових премій, брутто	0,30	0,37	0,83
2. Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості за страховими виплатами (К2)	К2=КЗ/СП, де КЗ - сума кредиторської заборгованості за страховими виплатами	0,01	0	0,69
3. Коефіцієнт поточної ліквідності (К3)	К3=ОА/ПЗ, де ОА - обсяг оборотних активів; ПЗ - обсяг поточних зобов'язань	7,61	1,28	0,58
4. Коефіцієнт боргового навантаження (К4)	К4=З/А, де З - обсяг зобов'язань компанії; А - обсяг активів компанії	0,68	0,68	0,66
5. Коефіцієнт достатності страхових резервів (К5)	К5=СР/СПн, де СР - обсяг страхових резервів, брутто; СПн - обсяг нетто-премій	0,77	0,71	0,69
6. Коефіцієнт власного утримання в преміях (К6)	К6=СПн/СП	0,90	0,88	1
7. Коефіцієнт рентабельності продаж (К7)	К7=П(З)/СП, де П(З) - обсяг чистого прибутку (збитку)	0,07	0,06	0,08
8. Коефіцієнт автономії (К8)	К8=ВК/А, де ВК -власний капітал	0,32	0,32	0,34
9. Коефіцієнт ділової активності (К9)	К9=СП/А	0,91	1,01	0,86

Джерело:розраховано автором згідно [44-47]

Комплексна оцінка за методикою Олійника В.М. виявляє неоднозначні тенденції у фінансовому стані компанії. Коефіцієнт збитковості (К1) зріс з 0,30 у 2022 до 0,83 у 2024 році – значення ще не досягло критичного рівня 1,00, проте така динаміка вимагає систематичного моніторингу, оскільки може вказувати на зростання навантаження страхових виплат. К2 зріс із 0,01 до 0,69 внаслідок переходу на МСФЗ 17, що зумовило суттєве збільшення кредиторської заборгованості за страховими виплатами у структурі балансу. К3 (поточна ліквідність за методикою Олійника) знизився до 0,58 у 2024 році – це відрізняється від значення 1,64 у таблиці 2.6, оскільки методика Олійника включає у знаменник страхові резерви, переведені до поточних зобов'язань відповідно до МСФЗ 17, що суттєво збільшує базу порівняння. К4 залишається стабільним (0,66–0,68), К5 поступово скорочується (0,77– 0,69), К6 досяг 1,00 у 2024 році (повне власне утримання), К7 зріс до 0,08. Коефіцієнт автономії (К8) –

0,34, ділової активності (К9) – 0,86. Поглиблену оцінку фінансової надійності наведено також за методикою Кравченко В.О. (таблиця 2.9).

Таблиця 2.9

Показники фінансової надійності ПАТ «НАСК «Оранта» за методикою рейтингування Кравченко В.О. в 2022-2024 р.р.

Показники	**Метод розрахунку**	**2022 рік**	**2023 рік**	**2024 рік**	**Абсолютне відхилення, тис.грн**		**Темп приросту, %**	
					2023-2022	**2024-2023**	**2023/ 2022**	**2024/ 2023**
Коефіцієнт фінансової спроможності	(Сума страхових резервів + Нетто-активи)/Сума страхових виплат	3,43	2,56	1,31	-0,87	-1,25	-25,36	-48,82
Коефіцієнт ліквідності страхових резервів	Страхові резерви/Ліквідні активи	1,83	22,97	1,76	21,14	-21,21	1 155,19	-92,34
Коефіцієнт страхового покриття	Сума страхових резервів * Коефіцієнт ліквідності страхових резервів / Сума страхових виплат	4,17	38,82	1,46	34,68	-37,36	837,68	-96,24

Джерело: розраховано автором згідно [44-46; 48]

Показники таблиці 2.9, розраховані за методикою Кравченко В.О., розкривають спроможність компанії покривати страхові зобов'язання. Коефіцієнт фінансової спроможності у 2022 році становив 3,43, що відображало високу забезпеченість страхових виплат. Упродовж аналізованого періоду цей показник знижувався: до 2,56 у 2023 році (скорочення на 25,36%) та до 1,31 у 2024 році (скорочення на 48,82%), що вказує на зменшення резервного покриття відносно обсягу виплат на фоні зростання страхового портфеля. Коефіцієнт ліквідності страхових резервів зазнав різких коливань: зріс із 1,83 у 2022 до 22,97 у 2023 році (приріст 1 155,19%), що пояснюється тимчасовим скороченням ліквідних активів при практично незмінному обсязі страхових резервів, а потім знизився до 1,76 у 2024 році внаслідок відновлення інвестиційної активності. Значення коефіцієнта страхового покриття у 2023 році різко зросло до 38,82 порівняно з 4,17 у 2022

році, однак у 2024 році відбулося його суттєве скорочення – до 1,46.Попри зниження останнього показника, його значення залишається вищим за одиницю – це підтверджує достатність страхового покриття. Для узагальнення конкурентних позицій компанії застосовано методику рейтингування «Forbes. Україна» (таблиця 2.10).

Таблиця 2.10

Показники фінансової надійності ПАТ «НАСК «Оранта»
за методикою рейтингування "Forbes. Україна" в 2022-2024 р.р., %

Показник	Метод розрахунку	2022	2023	2024	Значення	Вага фактора
Боргове навантаження	(Зобов'язання/КАП) *100%	216,46	210,41	197,55	0–75% – 4 б. 75–150% – 3 б. 150–250% – 2 б. >250% – 1 б.	0,1
Ліквідність	(Високоліквідні активи/ЧСП)*100%	1,95	2,54	7,17	>150% – 4 б. 80–150% – 3 б. 30–80% – 2 б. <30% – 1 б.	0,15
Рівень виплат	(Виплати(t) /(П(t-1)+П(t))/2) *100%	30,23	33,26	29,31	45–60% – 4 б. 30–45% – 3 б. 20–30% або 60–70% – 2б. 5–20% або 70–80% – 1б. <5% або >80% – 0 б.	0,2
Приріст страхових премій	((П – П (t-1)) / П (t-1))*100%	0,07	28,91	46,29	>20% – 4 б. 0–20% – 3 б. -20–0% – 2 б. <-20% – 1 б.	0,15
Приріст капіталу	((КАП – КАП (t-1)) / КАП (t-1))*100%	27,57	18,42	57,75	>20% – 4 б. 0–20% – 3 б. -20–0% – 2 б. <-20% – 1 б.	0,05
Входження до міждурадної фінансової групи	Власники: іноземна корпоративна структура; фізична особа нерезидент; резиденти України				входить у міжнародну фінансову групу, головний офіс – в розвинутій країні, іноз. власники володіють контрольним пакетом – 4 б; - входить у міжнародну фінансову групу, іноз. Власники володіють міноритарним пакетом – 3 б; - входить у міжнародну фінансову групу, головний офіс – в країні, що розвивається – 2 б; - не має іноземних власників -1 б	0,2
Рівень перестрахування	ПереСтр(t) / П) *100%	2,04	1,77	0	25–40% – 4 б. 15–25% або 40–50% – 3б. 5–15% або 50–60% – 2 б. <5% або >60% – 1 б.	0,05

Продовження таблиці 2.10

Наявність кредитного рейтингу	Кредитні рейтинги: міжнародних рейтингових агенцій; вітчизняних рейтингових агенцій				є від міжнародного рейтинговог агентства – 4 б; є від міжнародного рейтингового агентства у материнської компанії – 3 б; - є від вітчизняного рейтинг ового агентства високого рівня надійності – 2 б; - є від вітчизняного рейтинг ового агентства низького рівня надійності або не рейтингується – 1 б.	0,05
Коефіцієнт фінансової стійкості	(Вл.КАП / ПАСИВ) *100%	31,60	32,22	33,61	>60% – 4 б. 40–60% – 3 б. 20–40% – 2 б. <20% – 1 б.	0,05
Загальний залік	ЗагЗал=				-	1,95

Джерело:розраховано автором згідно [44-46; 49]

Перед проведенням рейтингової оцінки кожному критерію присвоюється бал від 1 до 4 залежно від розділу, в якому отримується фактичне значення відповідного показника. Загальний залік страхової компанії розраховується як сума добутків балів за вашими коефіцієнтами кожного фактора. Чим вище значення загального заліку, тим вища інвестиційна привабливість страховика для клієнтів.

Рейтингова таблиця формується шляхом ранжування страхових компаній у порядку спадання їх загального заліку. Залежно від отриманого значення компанії відносяться до однієї з чотирьох рейтингових груп, які присвоєні категорії в розділі латинських літер A, B, C або D.

Виходячи з наведеної методики, здійснимо рейтингову оцінку фінансової надійності ПАТ «НАСК «Оранта» (табл. 2.11):

Таблиця 2.11

Критерії присвоєння рейтингової категорії

Значення суми загального заліку - ЗагЗал	Рейтингова категорія	Зміст категорії
від 3,4 до 4,00	A	Високий рівень привабливості для клієнтів
від 2,6 до 3,39	B	Середній рівень привабливості для клієнтів
від 1,8 до 2,59	C	Задовільний рівень привабливості для клієнтів
від 1,00 до 1,79	D	Низький рівень привабливості для клієнтів

Джерело: розраховано автором згідно методики рейтингування "Forbes. Україна"

Таблиця 2.12

Рейтинг фінансової надійності ПАТ «НАСК «Оранта» за методикою рейтингування "Forbes. Україна" в 2024 р.

Страхова компанія	Боргове навантаження	Ліквідність	Рівень виплат	Приріст премій	Приріст капіталу	Впровадження у МФГ	Рівень перестрахування	Наявність рейтингу	Коеф. Фінансової стійкості	Сумарний рейтинг	Буквене значення рейтингу	Рівень виплат, %	Динаміка премій, %
ПАТ «НАСК« Оранта»	2	1	2	4	4	1	1	2	2	1,95	C	29,31	46,29

Джерело: розраховано автором згідно [таблиць 2.10-2.11]

Таким чином, комплексний аналіз фінансової надійності ПАТ «НАСК «Оранта» за результатами 2022–2024 років дозволяє сформулювати такі узагальнюючі висновки.

Упродовж аналізованого періоду компанія демонструє стійку позитивну динаміку зростання активів, власного капіталу та страхових премій, що підтверджує розвиток операційної діяльності та зміцнення ресурсного потенціалу. Фактичний запас платоспроможності протягом трьох усіх років перевищив нормативний рівень, а у 2024 році коефіцієнт платоспроможності досягає 2,08, що свідчить про достатню спроможність компанії виконувати зобов’язання перед страхувальниками. Структурні зміни у складі зобов’язань 2024 року, зумовлені переходом на МСФЗ 17, потребують диференційованого тлумачення та не відображають фактичного погіршення фінансового стану.

Водночас рейтингова оцінка за методикою «Forbes. Україна» визначила для ПАТ «НАСК «Оранта» категорію «С» – задовільний рівень привабливості для клієнтів. Основними стрімкими факторами є порушення входження до міжнародної фінансової групи, порушення зовнішнього кредитного рейтингу та низький рівень ліквідності за критерієм методики. Результати оцінювання за методиками Олійника С.М. та Кравченко В.О. також фіксують зростання

навантаження на страхові резерви: коефіцієнт збитковості у 2024 року, а коефіцієнт фінансової ефективності зменшився, що вказує на потребу у низькому управлінні страховим ризиком. Для збереження поточної динаміки збитковості страхового портфеля у сфері існує ризик наближення до критичного рівня, що потребує профілактичних заходів в андерайтингу.

Загалом, ПАТ «НАСК «Оранта» можна охарактеризувати як фінансово стійку страхову компанію з достатнім рівнем платоспроможності, що стабільно нарощує страховий портфель і зміцнює власну капітальну базу. Разом з тим подальше утримання фінансової надійності потребує системного управління зростаючим навантаженням страхових зобов'язань, оптимізації структури резервів та підвищення інституційної прозорості шляхом отримання офіційного кредитного рейтингу. Без цілеспрямованих заходів щодо стимулювання збитковості та збільшення резервного покриття існують позитивні тенденції, які можуть виявитися нестійкими у середньостроковій перспективі. перспективі. Таким чином, фінансова надійність ПАТ «НАСК «Оранта» характеризується загальною стабільністю та тенденцією до зміцнення, однак в умовах підвищеної волатильності страхового ринку й зростання обсягів страхових зобов'язань потребує посилення системи ризик-менеджменту.

2.3 Чинники впливу на фінансову надійність ПАТ «НАСК «Оранта»

Фінансова надійність ПАТ «НАСК «Оранта» формується під впливом комплексу взаємопов'язаних зовнішніх і внутрішніх чинників, які визначають умови функціонування страховика та його здатність виконувати зобов'язання перед клієнтами. Для більш обґрунтованого аналізу доцільно розглянути ці чинники у відповідних групах.

Серед зовнішніх чинників визначальним є вплив макроекономічної нестабільності, зумовленої повномасштабною воєнною агресією. Погіршення ключових макроекономічних показників, зокрема зниження ВВП, зростання інфляції та зменшення купівельної спроможності населення, стримувало загальний попит на страхові послуги. Водночас відбулося його структурне

зміщення у бік більш ризикових видів страхування, передусім майнового та транспортного. У цих умовах ПАТ «НАСК «Оранта» зберегло позитивну динаміку розвитку: обсяг чистих зароблених премій зріс з 1 071 038 тис. грн у 2022 році до 1 962 047 тис. грн у 2024 році. Отже, вплив воєнного чинника має суперечливий характер, однак залишається контрольованим.

Вагомий вплив на фінансову надійність компанії має також трансформація регуляторного середовища. Запровадження нового Закону України «Про страхування» та перехід до стандартів Solvency II і МСФЗ 17 суттєво підвищили вимоги до платоспроможності, прозорості та управління ризиками страховиків. Слід зауважити, що МСФЗ 17 змінює підходи до класифікації страхових зобов'язань, що ускладнює пряме порівняння показників із попередніми звітними періодами. Для ПАТ «НАСК «Оранта» адаптація до нових умов супроводжувалася збільшенням власного капіталу до 768 536 тис. грн шляхом додаткової емісії акцій, що свідчить про достатній рівень фінансової стійкості та здатність відповідати сучасним регуляторним вимогам. На відміну від низки регіональних страховиків, які залишили ринок через неспроможність виконати нові капітальні нормативи, компанія успішно пройшла це випробування.

Поряд із цим вагомим зовнішнім чинником є процес консолідації страхового ринку, який призвів до скорочення кількості страховиків з 195 до 57 компаній та зростання частки найбільших гравців до 71% за обсягом премій у 2024 році. Така тенденція створює ефект «втечі до якості», коли клієнти надають перевагу фінансово стійким страховим компаніям. У цьому контексті ПАТ «НАСК «Оранта», маючи понад два мільйони клієнтів, розгалужену мережу та 33 діючі ліцензії, отримує додаткові конкурентні переваги від перерозподілу ринку на свою користь. Таким чином, зовнішні чинники формують складне, проте динамічне середовище функціонування страховика, в якому визначальним фактором успіху виступає здатність оперативно адаптуватися до змін попиту та регуляторного середовища. Водночас збереження досягнутих позицій значною мірою залежить від ефективності внутрішніх чинників фінансової надійності.

Серед внутрішніх чинників провідне місце посідає достатність та якість капіталу. Власний капітал компанії зріс з 411 402 тис. грн у 2022 році до 768 536

тис. грн у 2024 році – приріст склав 57,75%. Фактичний запас платоспроможності досягає 734 805 тис. грн при нормативному рівні 353 168 тис. грн, а коефіцієнт платоспроможності склав 2,08 – це найвище значення за аналізований період. Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах зріс із 418 119 тис. грн у 2022 році до 940 278 тис. грн у 2024 році, що свідчить про накопичення ресурсів для покриття страхових ризиків.

Важливим аспектом є структура та динаміка активів компанії. У 2022–2024 роках їх обсяг зріс з 1 290 348 тис. грн до 2 286 757 тис. грн, що свідчить про зміцнення майнового потенціалу. При цьому структура активів зміщується у бік фінансових інвестицій, формуючи додаткові джерела доходу. Водночас така трансформація підвищує чутливість компанії до ринкових коливань і може виступати джерелом фінансових ризиків.

Окремої аналітичної уваги потребує політика перестрахування. Обсяги переданих у перестрахування премій скоротилися з 58 861 тис. грн у 2022 році до практично нульового рівня у 2024 році, що свідчить про різке зростання рівня власного утримання ризиків (коефіцієнт досяг 1,00). Така тенденція означає концентрацію страхових ризиків у межах компанії та підвищує її залежність від коливань збитковості. Незважаючи на наявність сформованих резервів, суттєве обмеження перестрахового захисту підвищує вразливість компанії до великих страхових випадків і виступає потенційним фактором фінансової нестійкості.

Суттєвим негативним чинником є зростання рівня збитковості страхового портфеля. Коефіцієнт збитковості за методикою Олійника С.М. зріс з 0,30 у 2022 році до 0,83 у 2024 році, тобто частка страхових виплат порівняно із зібраними преміями суттєво збільшилася. Хоча значення не досягло критичного рівня 1,00, стабільна вища динаміка є ключовим ризик-сигналом. Подальше зростання збитковості може призвести до зниження прибутковості, скорочення резервного покриття та необхідності перегляду тарифної політики.

Важливим внутрішнім чинником є також якість корпоративного управління та рівень інституційної прозорості. ПАТ «НАСК «Оранта» як публічне акціонерне товариство має трирівневу структуру управління – загальні збори акціонерів, наглядову раду та правління, – що забезпечує розподіл повноважень, підзвітність

та прозорість рішень. Відповідність кваліфікаційним вимогам НБУ, прозора структура власності та відкритий діалог з регулятором формують довіру клієнтів, партнерів та інвесторів.

Окремо слід відзначити вплив фінансових ризиків, зокрема інфляційного, валютного та ризику ліквідності. В умовах нестабільного економічного середовища ці ризики можуть істотно впливати на реальну вартість активів, надійність страхових резервів та спроможність компанії повністю виплатити поточні зобов’язання. Інфляційний ризик знецінює резерви у реальному вираженні, валютний ризик ускладнює управління інвестиційним портфелем, а ризик ліквідності зростає в умовах різкого підвищення страхових виплат. Комплексне управління цими ризиками є невід'ємною складовою системи забезпечення фінансової надійності страховика.

Важливо зазначити, що ефективність впливу внутрішніх чинників значною мірою залежить від узгодженості стратегічного та операційного управління. Саме інтеграція фінансового планування, ризик-менеджменту та інвестиційної політики дозволяє страховій компанії не лише підтримувати поточну платоспроможність, а й формувати довгострокову фінансову стійкість.

Таким чином, проведений аналіз свідчить про те, що фінансова надійність ПАТ «НАСК «Оранта» у 2022–2024 роках формується під впливом як сприятливих, так і ризикових факторів. До ключових переваг належать зростання капіталу, розширення страхового портфеля та ефективна система корпоративного управління, що забезпечує високий рівень платоспроможності компанії. Водночас підвищення збитковості страхових операцій і скорочення обсягів перестрахування формують додаткові ризики для фінансової стійкості в середньостроковій перспективі. У цих умовах ключового значення набуває вдосконалення системи ризик-менеджменту, диверсифікація страхового портфеля, оптимізація структури резервів та вдосконалення тарифної політики.

РОЗДІЛ 3. НАПРЯМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІНАНСОВОЇ НАДІЙНОСТІ ПАТ «НАСК «ОРАНТА»

3.1 Рекомендації щодо підвищення фінансової надійності ПАТ «НАСК «Оранта»

Проведений у другому розділі комплексний аналіз фінансового стану ПАТ «НАСК «Оранта» за 2022–2024 роки засвідчив загалом позитивну динаміку ключових показників, однак водночас виявив низку дисбалансів, які можуть обмежувати довгострокову фінансову стійкість компанії та потребують своєчасного управлінського реагування.

Зокрема, у 2024 році валовий прибуток різко скоротився до 157 000 тис. грн порівняно з 613 020 тис. грн у 2023 році внаслідок випереджального зростання страхових виплат на 63,9%. Надмірно високе значення індексу покриття поточних зобов’язань активами (911,7%) може свідчити про надлишкову ліквідність та потребу в підвищенні ефективності розміщення активів. Зафіксована також тенденція до зниження коефіцієнта капітального покриття страхових зобов'язань до 196,4% у 2024 році.

З огляду на виявлені дисбаланси, рекомендації щодо підвищення фінансової надійності страховика структуровано за трьома пріоритетними горизонтами: першочергові заходи з терміном реалізації до одного року, середньострокові – від одного до трьох років, та стратегічні, розраховані на горизонт понад три роки. Такий підхід забезпечує послідовність і реалістичність реформ з урахуванням наявних ресурсів та поточних умов діяльності.

Першочерговим і найбільш нагальним є вдосконалення тарифної політики та управління страховим портфелем. Аналіз показав, що темп зростання виплат у 2024 році суттєво перевищив темп зростання премій, що безпосередньо вплинуло на збитковість операцій. Доцільним є запровадження щоквартального актуарного аудиту портфеля із застосуванням ключових показників результативності андеррайтингу – коефіцієнта збитковості, loss ratio та combined ratio у розрізі

окремих видів страхування. За результатами такого аудиту мають здійснюватися оперативні корективи тарифів, що дозволить знизити combined ratio (сукупного коефіцієнта збитковості) на 5–8 відсоткових пунктів протягом одного-двох років та підвищити рентабельність страхових операцій.

Особливу увагу слід приділити сегментам із підвищеним рівнем виплат – страхуванню майна від воєнних ризиків та автотранспортному страхуванню. Впровадження диференційованого підходу до ціноутворення на основі реальної збитковості дозволить встановлювати справедливіші тарифи та підвищити якість страхового портфеля в цілому.

Другим першочерговим заходом є посилення перестрахувального захисту. Частка переданих у перестрахування ризиків становить лише 2-5%, що у поточних умовах воєнного стану означає надмірну концентрацію ризику на власному утриманні. В умовах воєнних ризиків така концентрація може призвести до суттєвих фінансових втрат у разі настання катастрофічних страхових подій. Доцільно укласти договори перестрахування з надлишку збитку для великих одиничних ризиків, а також розглянути портфельне перестрахування для видів страхування з підвищеним агрегатним ризиком. Пріоритет слід надавати надійним міжнародним перестраховикам з кредитними рейтингами не нижче рівня «А», що зменшить концентрацію катастрофічних ризиків та підвищить стабільність фінансових результатів.

Третім першочерговим заходом є запровадження щомісячного моніторингу ключових індикаторів фінансової надійності. Наразі оцінка фінансового стану здійснюється переважно на основі річної звітності, що обмежує можливості своєчасного реагування на негативні тенденції. Пропонується запровадити систему оперативного моніторингу, що охоплює показники платоспроможності, ліквідності, збитковості та рентабельності у щомісячному розрізі. Результати моніторингу мають регулярно доводитися до відома Правління та Наглядової ради у вигляді стандартизованих аналітичних звітів, що підвищить оперативність управлінських рішень і дозволить попереджати накопичення фінансових дисбалансів на ранніх стадіях їх формування.

Четвертим напрямом, що належить до середньострокових заходів, є підвищення якості управління страховими резервами. Зростання резервів до 1 350 000 тис. грн у 2024 році є позитивною тенденцією, проте достатність резервів визначається не лише їх абсолютним розміром, а й адекватністю методології їх формування. Особливу увагу слід приділити резервам збитків, заявлених, але не врегульованих, що є критично важливими в умовах масового руйнування майна та зростання кількості претензій. Доцільним є щоквартальне актуарне підтвердження достатності технічних резервів із використанням стохастичних методів, що враховують невизначеність майбутніх виплат. Це дозволить уникнути як недостатнього резервування, яке загрожує платоспроможності, так і надмірного, що знижує ефективність використання капіталу.

П'ятим напрямом є оптимізація структури активів та підвищення ефективності їх використання. Надмірно висока концентрація коштів у централізованих страхових резервних фондах – 940 278 тис. грн при 139 574 тис. грн поточних фінансових інвестицій свідчить про недовикористання потенціалу дохідності активів. Пропонується розробити інвестиційну стратегію на три-п'ять років із поступовим збільшенням частки вкладень у державні облігації та інструменти грошового ринку з прогнозованою дохідністю. Диверсифікація інвестиційного портфеля за класами активів дозволить підвищити його дохідність на 1,5-2,5 відсоткового пункту без суттєвого зростання ризику та позитивно вплине на фінансовий результат від інвестиційної діяльності.

Шостим напрямом є впровадження інтегрованої системи управління ризиками. Доцільним є розроблення та впровадження комплексної системи ризик-менеджменту шляхом запровадження стрес-тестування та регулярного моніторингу збитковості, що дозволить своєчасно виявляти критичні ризики та знижувати їх вплив на фінансову стійкість компанії. Ключовими інструментами системи мають стати карта ризиків із регулярним оновленням та набір ключових індикаторів ризику. Для ПАТ «НАСК «Оранта» першочерговими є сценарії масових страхових виплат, пов'язаних із воєнними ризиками, а також сценарії різкого зростання інфляції, що безпосередньо впливають на реальну вартість

страхових зобов'язань. Впровадження цієї системи підвищить передбачуваність фінансових результатів та зменшить концентрацію операційних ризиків.

Сьомим напрямом є зміцнення власного капіталу компанії. Ступінь капіталізації за рахунок статутного капіталу знизився з 58,3% у 2020 році до 25,9% у 2024 році, що свідчить про зростання чутливості капітальної бази до коливань фінансових результатів діяльності страховика. У зв’язку з цим доцільним є впровадження дивідендної політики, орієнтованої на реінвестування значної частини чистого прибутку в капіталізацію компанії та формування додаткових внутрішніх джерел фінансування. Такий підхід сприятиме поступовому нарощуванню власного капіталу, підвищенню фінансової стійкості страховика та зміцненню його здатності виконувати зобов’язання в умовах зростання ризиків і нестабільності економічного середовища.

Восьмим напрямом, що належить до стратегічних заходів, є підвищення операційної ефективності через автоматизацію бізнес-процесів. Використання ключових показників ефективності (KPI) андеррайтингу та автоматизованих систем обробки претензій дозволить скоротити адміністративні витрати та підвищити швидкість обслуговування клієнтів. Переведення клієнтської взаємодії у цифрові канали та оптимізація агентської мережі є додатковими резервами зниження витрат, що позитивно вплине на витратний коефіцієнт та рентабельність страхових операцій у середньостроковій перспективі.

Дев'ятим напрямом є адаптація продуктового портфеля до нових ринкових умов. Доцільним є розроблення спеціалізованих страхових продуктів для сегментів, що формуються в умовах воєнного стану та відновлення – страхування майна від воєнних ризиків з чіткою специфікацією застрахованих подій, страхування бізнес-переривання для підприємств, що відновлюють діяльність, а також страхування відповідальності для підрядників відновлювальних робіт. Розвиток цих напрямів дозволить розширити клієнтську базу та підвищити конкурентоспроможність компанії на ринку, що трансформується під впливом воєнних та післявоєнних факторів.

Десятим напрямом є зміцнення репутаційного капіталу як нематеріального фактора фінансової надійності. Доцільно забезпечити максимальну прозорість у

розкритті фінансової інформації через публікацію квартальних звітів та даних про виконання страхових зобов'язань. Отримання або підтвердження національного кредитного рейтингу від акредитованого агентства підвищить рівень довіри корпоративних клієнтів та інвесторів. Своєчасність і повнота страхових виплат залишаються головним критерієм репутаційної надійності страховика в очах страхувальників.

Запропоновані рекомендації мають системний і взаємопов'язаний характер. Вдосконалення тарифної політики підвищує якість портфеля, що знижує навантаження на резерви та сприяє зростанню фінансового результату. Ефективне перестрахування у поєднанні з оптимізацією активів підвищує стійкість до катастрофічних ризиків. Розвинена система ризик-менеджменту забезпечує своєчасну нейтралізацію загроз фінансовій стабільності страховика.

Першочергового впровадження потребують заходи щодо вдосконалення тарифної політики, посилення перестрахувального захисту та запровадження регулярного актуарного підтвердження резервів, оскільки саме ці напрями безпосередньо визначають здатність компанії виконувати зобов'язання перед страхувальниками в короткостроковій перспективі. Реалізація стратегічних заходів – цифровізація, розвиток нових продуктів та зміцнення репутаційного капіталу формують конкурентну перевагу компанії у середньо- і довгостроковому горизонті планування.

Для оцінки потенційного впливу запропонованих заходів на фінансову надійність ПАТ «НАСК «Оранта» доцільно здійснити прогноз основних фінансових показників компанії на 2026–2028 роки.

Прогноз показників фінансової надійності ПАТ «НАСК «Оранта» на 2026–2028 роки сформовано на основі фактичних даних фінансової звітності підприємства за 2022–2024 роки, результатів комплексного аналізу, проведеного в розділі 2, а також макроекономічних показників прогнозу розвитку України, визначених Національним банком України, Міністерством економіки України та Центром економічної стратегії.

Відповідно до прогнозу НБУ (квітень 2026 року), зростання реального ВВП України у 2026 році становить 1,3%, що є нижчим від попередніх очікувань

унаслідок атаки на енергетичну інфраструктуру, труднощів з логістикою та затримок міжнародної допомоги. У 2027–2028 роках очікується прискорення темпів економічного зростання до 2,8–3,7% за рахунок відновлення енергосистем, збільшення інвестицій та часткового повернення мігрантів. Інфляція у 2026 році може зрости до 9,4%, у 2027 році розпочнеться зниження, а у 2028 році має наближатися до цільового рівня 5%. Міністерство економіки України прогнозує зростання ВВП у 2026 році на 2,4%, у 2027 році на 4,7%, у 2028 році на 4,5%, а інфляцію на рівнях 9,9%, 9,4% та 7,5% відповідно.

Ці макроекономічні умови впливають на діяльність страхового ринку. Підвищення інфляції збільшує реальний розмір страхових виплат, ослаблення гривні ускладнює управління інвестиційним портфелем, а загальна економічна невизначеність зберігає попит на добровільні види страхування. Водночас поступове відновлення економіки у 2027–2028 роках формує сприятливіше середовище для збільшення страхового портфеля.

З урахуванням зазначених умов прогноз складено за двома сценаріями. Оптимістичний сценарій передбачає створення всіх запропонованих рекомендацій, тоді як базовий сценарій реально відображає збереження поточних тенденцій без суттєвих управлінських змін. Вихідною базою є фактичні показники 2024 року. Прогнозування відбувалося методом екстраполяційних тенденцій із використанням сценарного підходу та з урахуванням впливу макроекономічних факторів. Прогнозні значення основних показників фінансової надійності ПАТ «НАСК «Оранта» наведено в таблиці 3.1.

Таблиця 3.1

Прогноз основних показників фінансової надійності ПАТ «НАСК «Оранта»» на 2026–2028 рр.

Показник	Факт 2024	Базовий сценарій (збереження поточних тенденцій)	Оптимістичний сценарій (впровадження рекомендацій)
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,22	0,21–0,23 (нижня межа норми); інфляційний тиск стримує зростання	зросте до 0,33 у 2028 р. завдяки оптимізації структури активів
Коефіцієнт збитковості страхового портфеля	0,83	наблизиться до критичного рівня — 0,97 у 2028 р.	знизиться до 0,60 у 2028 р. (скорочення на 27,7%) завдяки актуарному аудиту та диференціації тарифів
Коефіцієнт платоспроможності	2,08	знизиться до 1,91 у 2028 р.; тенденція несприятлива	зросте до 2,51 у 2028 р. (приріст 20,7%) за рахунок капіталізації прибутку

Продовження таблиці 3.1

Власний капітал, тис. грн.	768 536	зросте до 988 000 тис. грн. у 2028 р. (приріст 28,6%)	зросте до 1 230 000 тис. грн. у 2028 р. (приріст 60,1%)
Рентабельність продажів	0,08	знизиться до 0,05 у 2028 р. внаслідок інфляційного зростання виплат	зросте до 0,15 у 2028 р. (у 1,88 раза вище 2024 р.)
Частка перестрахування	~0%	залишиться на нульовому рівні; високий рівень концентрації страхового ризику	зросте до 10–12% у 2026 р. та до 15% у 2028 р.; зниження вразливості до великих збитків

Джерело: складено автором на основі таблиць 2.7-2.9 та джерел [50-51]

Коефіцієнти абсолютної ліквідності за базовим сценарієм залишаються на рівнях 0,21–0,23, що відповідає нижній межі нормативного значення (0,20–0,30). Інфляційний тиск 2026 року (до 9,4% за прогнозом НБУ) знецінює грошові резерви в реальному вираженні та підтримує подальше зростання показника. За оптимістичним сценарієм оптимізація структури активів та збільшення частки короткострокових фінансових інструментів із дохідністю, що перевищуватиме рівень інфляції, забезпечать підвищення коефіцієнта до 0,33 у 2028 році, що відповідає оптимальному рівню нормативного значення.

Коефіцієнт збитковості страхового портфеля є індикатором фінансової стійкості. За базовим сценарієм, без коригування тарифної політики в умовах інфляції та підвищення реального розміру виплат, показник наближається до критичного рівня і у 2028 році становить 0,97. За оптимістичним сценарієм щоквартальний актуарний аудит, диференціація тарифів та відновлення перестрахувального захисту дозволять зменшити коефіцієнт до 0,60 у 2028 році, що відповідає скороченню на 0,23 пункту або 27,7% порівняно з 2024 роком. Відновлення економіки у 2027–2028 роках також сприятиме стабілізації збитковості через зменшення інфляційного тиску на розмір виплат.

Коефіцієнти платоспроможності за базовим сценарієм зменшуються з 2,08 у 2024 році до 1,91 у 2028 році за рахунок збільшення страхових зобов'язань при помірному нарощенні капіталу в умовах макроекономічної невизначеності 2026 року. Показник залишається вище нормативного рівня, проте тенденція є несприятливою. За оптимістичним сценарієм спрямування не менше 50% чистого прибутку на капіталізацію компанії та покращення фінансового результату

забезпечить підвищення коефіцієнта до 2,51 у 2028 році, що перевищує показник 2024 року на 0,43 пункту або 20,7% порівняно з 2024 роком.

Власний капітал за базовим сценарієм збільшиться помірними темпами і досягне 988 000 тис. грн. у 2028 році, що відповідає приросту на 28,6% порівняно з 2024 роком. За оптимістичним сценарієм реінвестування прибутку та підвищення операційної ефективності забезпечать збільшення власного капіталу до 1 230 000 тис. грн. у 2028 році, тобто на 60,1%. Прискорення економічного розвитку у 2027–2028 роках на рівні 2,8–3,7% за прогнозом НБУ додатково підвищує попит на страхові послуги та преміальний дохід.

Рентабельність продажів за базовим сценарієм знизилася з 0,08 у 2024 році до 0,05 у 2028 році внаслідок інфляційного підвищення страхових виплат. За оптимістичним сценарієм підвищення якості андеррайтингу, зростання інвестиційного доходу та автоматизації бізнес-процесів забезпечать підвищення показника до 0,15 у 2028 році, що на 1,88 раза перевищує фактичне значення 2024 року.

Частка перестрахування за базовим сценарієм залишатиметься на нульовому рівні, зберігаючи повну концентрацію ризику. За оптимістичним сценарієм укладання договорів перестрахування з надлишковим збитком дозволить збільшити частку переданих ризиків до 10–12% у 2026 році та до 15% у 2028 році, що надалі зменшить вразливість компанії до катастрофічних страхових подій.

Порівняння двох сценаріїв у 2028 році додатково підтверджує ефект від запропонованих заходів. Різниця за коефіцієнтом збитковості становить 0,37 пункту, за коефіцієнтом платоспроможності 0,60 пункту, за власним капіталом 242 000 тис. грн., за рентабельністю продажів 0,10 пункту. Таким чином, реалізація запропонованих рекомендацій має вимірюваний і значущий позитивний вплив на фінансову надійність ПАТ «НАСК «Оранта» у середньостроковій перспективі навіть в умовах несприятливого макроекономічного середовища 2026 року.

3.2 Перспективи впровадження сучасних фінансових інструментів та технологій для забезпечення фінансової надійності страхової компанії

Перспективи забезпечення фінансової надійності страхової компанії в сучасних умовах значною мірою пов’язані з упровадженням інноваційних підходів до управління, цифрових технологій та сучасних інструментів ризик-менеджменту. Для ПАТ «НАСК «Оранта», яке обслуговує понад два мільйони клієнтів і здійснює 33 види страхування, застосування таких підходів є не лише стратегічним напрямом розвитку, а й необхідною умовою підвищення платоспроможності, ефективності діяльності та стійкості до зовнішніх і внутрішніх ризиків.

Одним із ключових напрямів є цифровізація діяльності страховика. Впровадження інформаційних систем, автоматизація процесів андеррайтингу, врегулювання збитків та обслуговування клієнтів дозволяє знизити операційні витрати, підвищити швидкість прийняття рішень та мінімізувати ризик помилок. У результаті це сприяє покращенню фінансових результатів компанії та підвищенню рівня її фінансової надійності.

Важливим перспективним напрямом є використання InsurTech-рішень, зокрема аналітики великих даних та штучного інтелекту. Їх застосування дозволяє більш точно оцінювати страхові ризики, формувати обґрунтовану тарифну політику та прогнозувати рівень збитковості. Для ПАТ «НАСК «Оранта» це особливо актуально в умовах зростання коефіцієнта збитковості, оскільки сприяє підвищенню якості андеррайтингу та оптимізації страхового портфеля.

Одним із перспективних напрямів розвитку автострахування, яке є одним із ключових сегментів для компанії, є впровадження моделі Usage-Based Insurance, що базується на динамічному ціноутворенні з урахуванням фактичної поведінки водія, зафіксованої за допомогою телематичних пристроїв. Ця модель широко застосовується у країнах ЄС і демонструє кращі результати як у частині точності тарифікації, так і в частині утримання клієнтів. Для страховика це означає зниження збитковості портфеля за рахунок точнішого відображення ризику у вартості продукту.

Технології роботи з великими даними відкривають для страховика нові можливості щодо підвищення якості прийняття управлінських рішень. Використання предиктивної аналітики дозволяє більш точно прогнозувати частоту та розмір страхових виплат, що підвищує обґрунтованість оцінки страхових зобов'язань і сприяє підтриманню достатності резервів.

Водночас для ПАТ «НАСК «Оранта» практичний інтерес становить використання геопросторових даних і матеріалів дистанційного зондування Землі для оцінки ризиків, пов'язаних із наслідками бойових дій. Аналіз супутникових знімків дозволяє об'єктивно оцінити ступінь пошкодження застрахованих об'єктів, підвищити обґрунтованість страхових виплат та знизити ризик шахрайства.

Перспективним напрямом є удосконалення системи ризик-менеджменту на основі ризик-орієнтованого підходу, зокрема стандартів Solvency II. Це передбачає ідентифікацію, оцінку та моніторинг усіх видів ризиків, включаючи страхові, фінансові та операційні. Впровадження інтегрованої системи управління ризиками дозволить компанії своєчасно реагувати на загрози та забезпечувати стабільність фінансових показників.

Стрес-тестування є важливим інструментом оцінки стійкості фінансового стану страховика до екстремальних, але теоретично можливих несприятливих подій. В умовах воєнного стану традиційні моделі оцінки ризиків стають недостатньо адекватними через кардинальну зміну характеру страхових ризиків. Для ПАТ «НАСК «Оранта» доцільно передбачити такі основні типи стрес-сценаріїв: сценарій масових страхових виплат у разі ескалації бойових дій; фінансовий сценарій різкого зростання інфляції та знецінення гривні; операційний сценарій, пов'язаний із пошкодженням IT-інфраструктури. Результати стрес-тестів мають ставати основою для рішень щодо розміру резервів, рівня перестрахувального захисту та структури інвестиційного портфеля.

Директива Solvency II є ключовим регуляторним стандартом страхового ринку ЄС, що передбачає перехід до ризик-орієнтованої системи нагляду. Для ПАТ «НАСК «Оранта» впровадження її принципів є важливою умовою

забезпечення довгострокової фінансової стійкості, оскільки дозволяє більш точно визначати потребу у власному капіталі з урахуванням ризик-профілю страхового портфеля. Крім того, застосування підходів Solvency II сприятиме вдосконаленню системи управління ризиками та підвищенню прозорості діяльності компанії, що позитивно вплине на рівень довіри з боку клієнтів і регулятора.

Важливим напрямом є підвищення ефективності інвестиційної діяльності. Оптимізація структури активів, диверсифікація інвестиційного портфеля та баланс між дохідністю і ліквідністю дозволять забезпечити стабільні інвестиційні надходження та підвищити рівень покриття страхових резервів. Це, у свою чергу, зміцнює фінансову стійкість компанії.

Розвиток цифрових каналів продажів і онлайн-страхування є стратегічно важливим напрямом для компанії в умовах, коли традиційні агентські канали зазнають обмежень через переміщення населення та зміну географії страхувальників. Розвиток партнерств у форматі bancassurance (співпраці з банками) дозволяє охопити нові сегменти клієнтів при відносно невисоких витратах на залучення. Інтеграція страхових послуг у ширші цифрові платформи разом із банківськими та іншими сервісами сприяє підвищенню рівня взаємодії з клієнтами та формуванню довгострокових відносин.

Не менш важливим є підвищення рівня клієнтоорієнтованості та довіри до компанії. Розвиток онлайн-сервісів, спрощення процедур укладання договорів та виплат страхового відшкодування сприяють розширенню клієнтської бази та зростанню страхових премій, що позитивно впливає на фінансову надійність страховика.

Кіберризики є однією з найбільш динамічно зростаючих загроз для бізнесу в цифровому середовищі. Попит на кіберстрахові продукти демонструє стійку тенденцію до зростання в умовах активізації кібератак, пов'язаних зі збройним конфліктом. ПАТ «НАСК «Оранта» має реальний потенціал для розвитку лінійки кіберстрахових продуктів для малого та середнього бізнесу. Водночас зміцнення власної кібербезпеки є необхідною передумовою для надання таких послуг з належним рівнем довіри – впровадження відповідних стандартів інформаційної безпеки підвищить операційну стійкість компанії та знизить операційний ризик.

Реалізація зазначених напрямів розвитку ґрунтується на сучасних тенденціях функціонування страхового ринку, зокрема цифровізацією, адаптацією до європейських стандартів регулювання та зростанням попиту на інноваційні страхові продукти. Використання InsurTech-рішень, технологій Big Data, предиктивної аналітики та ризик-орієнтованого підходу формує комплексну систему забезпечення фінансової надійності страхової компанії.

Для ПАТ «НАСК «Оранта» реалізація зазначених перспективних напрямів сприятиме підвищенню ефективності управління фінансовими ресурсами, зміцненню довіри клієнтів і партнерів, а також посиленню конкурентних позицій на страховому ринку. Впровадження сучасних фінансових інструментів і технологій забезпечить підвищення рівня фінансової надійності компанії та створить передумови для стабільного розвитку в умовах нестабільного економічного середовища.

ВИСНОВКИ

1. Фінансова надійність страхової компанії є багатовимірною економічною категорією, що відображає здатність страховика стабільно функціонувати, своєчасно та в повному обсязі виконувати зобов'язання перед страхувальниками в умовах впливу несприятливих внутрішніх і зовнішніх чинників. Систематизація наукових підходів дозволила виокремити чотири основні групи ознак фінансової надійності: фінансові (капіталізація, платоспроможність, ліквідність, рентабельність, достатність резервів), ризик-орієнтовані (диверсифікація портфеля, перестрахування, чутливість до зовнішніх шоків), управлінські (якість ризик-менеджменту та корпоративного управління) і регуляторно-інституційні (дотримання пруденційних нормативів, відповідність стандартам Solvency II). Перехід НБУ до ризик-орієнтованої моделі нагляду та поетапна імплементація Директиви 2009/138/ЄС формують нову регуляторну архітектуру страхового ринку України, спрямовану на підвищення його фінансової стійкості.

2. Для комплексної оцінки фінансової надійності ПАТ «НАСК «Оранта» застосовано систему кількісних і якісних методів: горизонтальний аналіз активів і пасивів, розрахунок показників ліквідності та платоспроможності, рейтингове оцінювання за методиками Олійника В.М., Кравченко В.О. та «Forbes. Україна», а також сценарне прогнозування методом екстраполяції тенденцій. Інформаційною базою дослідження є фінансова звітність компанії за 2022–2024 роки.

3. Аналіз динаміки та структури активів і пасивів засвідчив стійке зростання майнового потенціалу ПАТ «НАСК «Оранта»: сукупні активи збільшились з 1 301 938 тис. грн. у 2022 році до 2 286 757 тис. грн. у 2024 році (приріст 75,61%). Власний капітал зріс з 411 402 тис. грн. до 768 536 тис. грн. (57,75%), а його питома вага в структурі пасивів збільшилась з 31,60% до 33,61%. Структурні зміни зобов'язань у 2024 році зумовлені переходом на МСФЗ 17 і не відображають фактичного погіршення фінансового стану компанії.

4. Оцінка платоспроможності підтвердила, що протягом усього аналізованого періоду фактичний запас платоспроможності ПАТ «НАСК «Оранта» перевищував нормативний рівень. У 2024 році коефіцієнт платоспроможності досяг 2,08 — найвище значення за три роки — внаслідок випереджального зростання власного капіталу (57,75%) порівняно зі збільшенням нормативного запасу (29,75%). Водночас коефіцієнт абсолютної ліквідності у 2024 році знизився до 0,22, що відповідає нижній межі нормативного значення та вимагає підтримання збалансованої структури активів.

5. Рейтингова оцінка за методикою «Forbes. Україна» визначила для ПАТ «НАСК «Оранта» категорію «С» — задовільний рівень привабливості для клієнтів. Основними чинниками, що обмежують рейтинг, є відсутність входження до міжнародної фінансової групи, відсутність зовнішнього кредитного рейтингу та низький рівень ліквідності за критерієм методики. Аналіз за методиками Олійника В.М. та Кравченко В.О. зафіксував зростання коефіцієнта збитковості з 0,30 у 2022 до 0,83 у 2024 році, зниження коефіцієнта фінансової спроможності з 3,43 до 1,31, а також фактичну відмову від перестрахування у 2024 році, що суттєво підвищує концентрацію ризику в компанії.

6. Аналіз чинників впливу показав, що фінансова надійність ПАТ «НАСК «Оранта» формується під дією суперечливих факторів. До сприятливих належать зростання страхового ринку, консолідація галузі та успішна адаптація до нових регуляторних вимог. Ключовими ризиками є зростання збитковості страхового портфеля, скорочення перестрахувального захисту до нульового рівня, інфляційний тиск на реальну вартість виплат та вразливість інвестиційного портфеля до ринкових коливань.

7. Запропоновано десять рекомендацій щодо підвищення фінансової надійності ПАТ «НАСК «Оранта», структурованих за трьома горизонтами реалізації. Першочергові заходи (до одного року) охоплюють: вдосконалення тарифної політики шляхом запровадження щоквартального актуарного аудиту; відновлення перестрахувального захисту через укладання договорів з надлишку збитку із перестраховиками рівня «А»; запровадження щомісячного моніторингу ключових індикаторів фінансової надійності. Середньострокові заходи

включають підвищення якості управління страховими резервами, оптимізацію структури активів та впровадження інтегрованої системи ризик-менеджменту. До стратегічних заходів належать автоматизація бізнес-процесів, адаптація продуктового портфеля до умов воєнного та повоєнного відновлення і зміцнення репутаційного капіталу шляхом отримання офіційного кредитного рейтингу.

8. Прогноз основних показників фінансової надійності на 2026–2028 роки за двома сценаріями підтвердив вимірюваний ефект від запропонованих рекомендацій. За оптимістичним сценарієм у 2028 році коефіцієнт платоспроможності зросте до 2,51 (проти 1,91 за базовим), коефіцієнт збитковості знизиться до 0,60 (проти 0,97), власний капітал досягне 1 230 000 тис. грн. (проти 988 000 тис. грн.), а рентабельність продажів підвищиться до 0,15 (проти 0,05). Реалізація перспективних напрямів — цифровізація, впровадження InsurTech-рішень та адаптація до стандартів Solvency II — забезпечить підвищення операційної ефективності, зміцнення ринкових позицій та довгострокову фінансову стійкість ПАТ «НАСК «Оранта» в умовах трансформації страхового ринку України.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Про страхування. *Офіційний вебпортал парламенту України*. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1909-20#Text (дата звернення: 11.05.2026).

2. *Національний банк України*. URL: https://bank.gov.ua/admin_uploads/law/29112024_141.pdf?v=11 (дата звернення: 11.05.2026).

3. Шірінян Л. В. Фінансова надійність і фінансова стійкість страховиків. *Актуальні проблеми економіки*. 2007. № 9. С. 173–178.

4. Ткаченко Н.В. Забезпечення фінансової стійкості страхових компаній: теорія, методологія та практика: монографія. Черкаси: Черкаський ЦНТІ, 2009. 578 с.

5. Шірінян Л.В. Фінансова стійкість та шляхи її забезпечення: дисертація. канд.екон.наук : 08.00.08 - гроші, фінанси і кредит. Харків, 2007. 187 с.

6. Сокиринська І.Г., Журавльова Т.О., Аберніхіна І.Г. Страховий менеджмент : навч. посіб. Дніпропетровськ : Пороги, 2016. 301 с. URL: https://dspace.onu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/125f88e0-938e-4fbe-a503-58a673bf4232/content (дата звернення: 12.05.2026).

7. Кисільова І.Ю. Оцінка фінансової надійності страховика. *Вісник ОНУ І.І. Мечникова*. 2014. Т. 19, № 2/5. С. 139–142. URL: http://visnyk-onu.od.ua/journal/2014_19_2_5/34.pdf (дата звернення: 11.05.2026).

8. Братюк В.П., Гудачок Я.Ю. Дослідження управління фінансовою надійністю страховика на прикладі страхових компаній україни. 2013. URL: http://dspace-s.msu.edu.ua:8080/bitstream/123456789/1417/1/Братюк%20(11).pdf (дата звернення: 11.05.2026).

9. Мельник Т.А., Сибірцева В.В. Страхування : навч. посіб. Кропивницький : ПП «Ексклюзив Систем», 2022. 307 с.

URL: https://dspace.kntu.kr.ua/server/api/core/bitstreams/80338856-01e5-4c63-bab1-57c0afa921f1/content (дата звернення: 11.05.2026).

10. Музичка О.М., Копилюк Н.Ю. Фінансова надійність страхових компаній як основа їх економічної безпеки. *ЕКОНОМІКА фінанси, грошовий обіг і кредит*. 2025. № 8. С. 370–378. URL: https://www.business-inform.net/export_pdf/business-inform-2025-8_0-pages-370_378.pdf (дата звернення: 11.05.2026).

11. Осадець С.С. Страхування. 2-ге вид. Київ : КНЕУ, 2002. 599 с. (дата звернення: 11.05.2026).

12. Національний банк України. Новий закон про страхування підвищить прозорість, капіталізацію та стійкість страхового ринку. *Національний банк України*. URL: https://bank.gov.ua/ua/news/all/noviy-zakon-pro-strahuvannya-pidvischit-prozorist-kapitalizatsiyu-ta-stiykist-strahovogo-rinku (дата звернення: 11.05.2026).

13. Матвійчук В. І., Хамула А. В. Оцінка та забезпечення надійності міжнародних страхових організацій на фінансовому ринку України. *Економіка і організація управління*. 2020. № 4. С. 107–119. URL: https://doi.org/10.31558/2307-2318.2020.4.11 (дата звернення: 11.05.2026).

14. Внукова Н.М., Успаленко В.І., Временко Л.В. СТРАХУВАННЯ: теорія та практика : Навч.-метод. посіб. Харків : Бурун Кн., 2004. 376 с. URL: https://repository.ldufk.edu.ua/server/api/core/bitstreams/c6e9af3e-5e7e-4131-9309-00aa2fb0f883/content (дата звернення: 11.05.2026).

15. Балєв В.Є. Структура капіталу страхових компаній: вітчизняні та європейські вимоги. *Фінанси, облік, банки*. 2016. № 1(21). С. 225–234. URL: https://jfub.donnu.edu.ua/article/view/2856?utm_source=chatgpt.com (дата звернення: 11.05.2026).

16. Базилевич В.Д. Страхування: підручник. 2-ге вид., перероб. і доп. К.: Знання, 2011. 607 с. URL: https://textbook.com.ua/strahova-sprava/1473453245

17. Цуркан І.М., Остапенко А.О. Фінансова стійкість страхової компанії та ключові умови її забезпечення. *Ефективна економіка*. 2020. № 4.

URL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/4_2020/57.pdf (дата звернення: 11.05.2026).

18. Вовчак О.Д. Страхова справа: підручник. Київ: Знання, 2011. 391 с. URL: https://expertize-journal.org.ua/inshi-vidi-spetsialnikh-znan/909

19. Яворська Т. В., Ревак І. О., Підхомний О. М. Ризик-орієнтований підхід у системі фінансового моніторингу страхових компаній україни. *Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ (серія економічна)*. 2023. № 2. С. 82–93. URL: https://doi.org/10.32782/2311-844x/2023-2-10 (дата звернення: 11.05.2026).

20. Олійник В.М. Фінансова стійкість страхових компаній: Монографія. К.: Університетська книга, 2015. 287 с.

21. Клапків Ю.М. Ринок страхових послуг: концептуальні засади, технічні інновації та перспективи розвитку: монографія. Тернопіль: ТНЕУ, 2013. https://fpk.in.ua/images/biblioteka/3fmb_finan/Rynok-strakhovykh-posluh.pdf

22. *Національний банк України*. URL: https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/New_indicators_regulatory_reporting_insurers_pr_06_2022.pdf?v=7 (дата звернення: 11.05.2026).

23. Кривошлик Т.Д., Татаріна Т.В, Лещенко І.В. Сутність та місце фінансової безпеки страхової компанії у системі фінансової безпеки держави. *Підприємництво та інновації*. 2024. № 32. С. 172–179. URL: http://www.ei-journal.in.ua/index.php/journal/article/view/661/643

24. Пономарьова О.Б., Тихонова В.В., Билименко К.А. Диверсифікація страхового портфеля в умовах змінного внутрішнього середовища. *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2015. № 14. С. 842–845. URL: http://global-national.in.ua/archive/14-2016/167.pdf (дата звернення: 11.05.2026).

25. Агрес О., Рубай О., Синявська Л. Удосконалення управління фінансовими ризиками страхової компанії з метою підвищення її фінансової надійності. *Аграрна економіка* : Т. 16, № 3-4. 2023. С. 61–67. URL: http://agrarianeconomy.lnau.edu.ua/images/docs/ae_2023_16_3-4/AE-16_3-4_7.pdf

26. Холодна Ю.Є. Ризико-орієнтований підхід до покращення фінансового стану страхових компаній в сучасних умовах. Право та інновації. 2025. №3 (47). С. 137–143. URL: https://repository.hneu.edu.ua/bitstream/123456789/36743/1/1_Стаття_журнал_Холодна_ЮЄ_ПРаво_та_інновації_4_2.pdf

27. Беспалова А.Г. Управління ризиками страхової компанії. *Фінанси, облік, банки*. 2019. № 1 (24). С. 8–16. URL: https://jfub.donnu.edu.ua/article/view/7400/7418

28. Управлінські стратегії забезпечення фінансової стійкості страхових компаній під час кризових ситуацій.Економіка. Менеджмент. Бізнес. 2024. № 1(44). С. 94–101. URL: https://journals.dut.edu.ua/index.php/emb/article/view/2934

29. Ширінян Л.В. Комплексна діагностика економічних показників діяльності для забезпечення фінансової безпеки страхових компаній. Облік і фінанси. 2024. № 2(104). С. 94–99. URL: https://dspace.nuft.edu.ua/handle/123456789/43839

30. Директива Європейського Парламенту і Ради 2009/138/ЄС від 25 листопада 2009 року про започаткування та ведення діяльності у сфері страхування та перестрахування (Платоспроможність II) (нова редакція). *Офіційний вебпортал парламенту України*. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_039-09#Text (дата звернення: 11.05.2026).

31. Михайлова Н. В., Кравцова А. І. Теоретичні основи державного регулювання страхової діяльності в Україні. Науковий вісник Полтавського університету економіки і торгівлі. 2016. № 4. С. 163–168.

32. Про затвердження Положення про встановлення вимог щодо забезпечення платоспроможності та інвестиційної діяльності страховика. *Офіційний вебпортал парламенту України*. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0201500-23#Text (дата звернення: 11.05.2026).

33. Про затвердження Положення про характеристики та класифікаційні ознаки класів страхування, особливості здійснення діяльності зі страхування та

укладання договорів за класами страхування. *Офіційний вебпортал парламенту України*. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0182500-23#Text (дата звернення: 12.05.2026).

34. Національний банк України. Розпочинається імплементація директиви ЄС Solvency II щодо платоспроможності страховиків. 2024. URL: https://bank.gov.ua/ua/news/all/rozpochinayetsya-implementatsiya-direktivi-yes-solvency-ii-schodo-platospromojnosti-strahovikiv

35. Баранова В.Г. Платоспроможність страхового ринку. URL: http://dspace.puet.edu.ua/bitstream/123456789/10624/1/%D0%92.%20%D0%93.%20%D0%91%D0%B0%D1%80%D0%B0%D0%BD%D0%BE%D0%B2%D0%B0.pdf

36. Національний банк України. Національний банк прийняв повноваження з регулювання ринків небанківських фінансових послуг. *Національний банк України*. URL: https://bank.gov.ua/ua/news/all/natsionalniy-bank-priynyav-povnovajennya-z-regulyuvannya-rinkiv-nebankivskih-finansovih-poslug (дата звернення: 12.05.2026).

37. Національний банк України. Оновлено вимоги до платоспроможності, обліку договорів та захисту інформації страховиків. *Національний банк України*. URL: https://bank.gov.ua/ua/news/all/onovleno-vimogi-do-platospromojnosti-obliku-dogovoriv-ta-zahistu-informatsiyi-strahovikiv (дата звернення: 11.05.2026).

38. Бондаренко П. В., Сацик М. Л. Сучасні проблеми фінансового стану страховика. *Наукові проблеми господарювання на макро-, мезо- та мікроекономічному рівнях* : зб. матеріалів XXI Міжнар. наук.-практ. конф. Одеса, 2023. С. 124–125. URL: https://eti.edu.ua/images/files/konf_odesa23_compressed.pdf#page=127

39. Історія компанії. Національна акціонерна страхова компанія ОРАНТА. URL: https://oranta.ua/history/ (Дата звернення: 24.02.2026)

40. Національна акціонерна страхова компанія «ОРАНТА». URL: https://oranta.ua/ (Дата звернення: 24.02.2026)

41. Національний банк України. *Національний банк України*. URL: https://bank.gov.ua/ (Дата звернення: 24.02.2026).

42. Король С., Івашків І. Напрями використання фінансових ресурсів страховика крізь призму системи контролінгу. Економічний аналіз. 2021. Том 31. № 2. С. 148-159.

43. Про акціонерні товариства. *Офіційний вебпортал парламенту України*. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2465-20#Text (Дата звернення: 24.02.2026).

44. Інтернет-ресурс прозорої інформації «Clarity Project», Фінансова звітність за 2022 рік ПАТ «НАСК «Оранта» URL: https://clarity-project.info/edr/00034186/company-finances?year=2022&mode=yearly (Дата звернення 24.02.2026)

45. Інтернет-ресурс прозорої інформації «Clarity Project», Фінансова звітність за 2023 рік ПАТ «НАСК «Оранта» URL: https://clarity-project.info/edr/00034186/company-finances?year=2023&mode=yearly (Дата звернення 24.02.2026)

46. Інтернет-ресурс прозорої інформації «Clarity Project», Фінансова звітність за 2024 рік ПАТ «НАСК «Оранта» URL: https://clarity-project.info/edr/00034186/company-finances?year=2024&mode=yearly (Дата звернення 24.02.2026)

47. Олійник В.М. Методологічні засади забезпечення фінансової стійкості страхових компаній: дис. … д-ра. екон. наук. Суми, 2016. 4–8 с. (дата звернення: 01.05.2026).

48. Кравченко В.О. Розвиток методів аналізу платоспроможності страховика як складової фінансової безпеки страхової компанії. *Вісник Бердянського університету менеджменту і бізнесу*. 2013. № 1. С. 85–89. (дата звернення: 01.05.2026).

49. Єдина українська компанія, що отримала оцінку "B" . Всі новини від ТАС. *Страхова група ТАС. Українська страхова компанія ТАС*. URL: https://sgtas.ua/news/ukrainskaya-strahovaya-kompaniya/ (дата звернення: 01.05.2026).

50. Національний банк України. Інфляція цього року тимчасово пришвидшиться, але повернеться до зниження в наступні роки. Інфляційний звіт. *Національний банк України*. URL: https://bank.gov.ua/ua/news/all/inflyatsiya-tsogo-roku-timchasovo-prishvidshitsya-ale-povernetsya-do-znijennya-v-nastupni-roki--inflyatsiyniy-zvit (дата звернення: 15.05.2026).

51. Економіка-2026: завдяки чому зростатиме ВВП, та який побачимо курс гривні через рік. *Мінфін - все про фінанси: новини, курси валют, банки*. URL: https://minfin.com.ua/ua/currency/articles/ekonomika2026-zavdyaki-chomu-zrostatime-vvp-ta-yakiy-pobachimo-kurs-grivni-cherez-rik/ (дата звернення: 15.05.2026).

ДОДАТКИ

ДОДАТОК А

Фінансова звітність ПАТ «НАСК «Оранта» за 2024 рік

Clarity Project

Фінансова звітність за 2024 рік

ПУБЛІЧНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО "НАЦІОНАЛЬНА АКЦІОНЕРНА СТРАХОВА КОМПАНІЯ "ОРАНТА"
М. КИЇВ, ВУЛ. ЗДОЛБУНІВСЬКА, БУД. 7-Д
(ПАТ "НАСК "ОРАНТА")
Код за ЄДРПОУ: 00034186

Дата звіту	20.02.2025
Період	2024 рік, 12 міс
Бухгалтер	Михайло Петровський
КАТОТТГ	UA80000000000210193
Кількість працівників	1 906

Баланс (Звіт про фінансовий стан)

Актив

Назва рядка	Код рядка	На початок звітного періоду, тис. грн	На кінець звітного періоду, тис. грн
I. Необоротні активи Нематеріальні активи	1000	15 578.00	33 731.00
первісна вартість	1001	66 621.00	69 206.00
накопичена амортизація	1002	51 043.00	35 475.00
Незавершені капітальні інвестиції	1005	3 461.00	17 936.00
Основні засоби	1010	221 186.00	243 997.00
первісна вартість	1011	2 966 001.00	4 561 059.00
знос	1012	2 744 815.00	4 317 062.00
Інвестиційна нерухомість	1015	29 485.00	31 542.00
первісна вартість	1016	29 485.00	31 542.00

Назва рядка	Код рядка	На початок звітного періоду, тис. грн	На кінець звітного періоду, тис. грн
знос	1017	0.00	
Довгострокові біологічні активи	1020	0.00	
первісна вартість	1021	0.00	
накопичена амортизація	1022	0.00	
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	0.00	
інші фінансові інвестиції	1035	433 054.00	143 820.00
1036	1036		0.00
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040		0.00
Відстрочені податкові активи	1045	0.00	
Гудвіл	1050	0.00	
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	0.00	0.00
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	566 840.00	940 278.00
Інші необоротні активи	1090	3 364.00	1.00
Усього за розділом I	1095	1 272 968.00	1 411 305.00
II. Оборотні активи Запаси	1100	5 810.00	7 962.00
Виробничі запаси	1101	5 810.00	7 962.00
Незавершене виробництво	1102	0.00	
Готова продукція	1103	0.00	
Товари	1104	0.00	

Назва рядка	Код рядка	На початок звітного періоду, тис. грн	На кінець звітного періоду, тис. грн
Поточні біологічні активи	1110	0.00	
Депозити перестрахування	1115	0.00	
Векселі одержані	1120	0.00	
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	4 907.00	156.00
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	5 797.00	13 171.00
з бюджетом	1135	470.00	303.00
у тому числі з податку на прибуток	1136	0.00	
з нарахованих доходів	1140	27 330.00	41 635.00
із внутрішніх розрахунків	1145	0.00	
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	0.00	3 625.00
Поточні фінансові інвестиції	1160	108 983.00	623 178.00
Г роші та їх еквіваленти	1165	34 057.00	140 771.00
Готівка	1166	0.00	
Рахунки в банках	1167	34 057.00	140 771.00
Витрати майбутніх періодів	1170	1 531.00	3 291.00
Частка перестраховика у страхових резервах	1180	50 158.00	40 019.00
у тому числі в: резервах довгострокових зобов'язань	1181	0.00	
резервах збитків або резервах належних виплат	1182	40 719.00	39 912.00
резервах незароблених премій	1183	9 439.00	107.00

Назва рядка	Код рядка	На початок звітного періоду, тис. грн	На кінець звітного періоду, тис. грн
інших страхових резервах	1184	0.00	
Інші оборотні активи	1190	430.00	1 341.00
Усього за розділом II	1195	239 473.00	875 452.00
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	0.00	
Баланс	1300	1 512 441.00	2 286 757.00

Пасив

Назва рядка	Код рядка	На початок звітного періоду, тис. грн	На кінець звітного періоду, тис. грн
I. Власний капітал Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	159 000.00	244 001.00
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	0.00	
Капітал у дооцінках	1405	236 628.00	253 604.00
Додатковий капітал	1410	45.00	14 212.00
Емісійний дохід	1411	0.00	14 167.00
Накопичені курсові різниці	1412	0.00	
Резервний капітал	1415	2 718.00	2 718.00
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	87 521.00	254 001.00
Неоплачений капітал	1425	0.00	
Вилучений капітал	1430	0.00	
Інші резерви	1435	0.00	

Назва рядка	Код рядка	На початок звітного періоду, тис. грн	На кінець звітного періоду, тис. грн
Усього за розділом I	1495	485 912.00	768 536.00
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення Відстрочені податкові зобов' язання	1500	58.00	5 649.00
Пенсійні зобов'язання	1505	0.00	
Довгострокові кредити банків	1510	0.00	
Інші довгострокові зобов'язання	1515	3 583.00	0.00
Довгострокові забезпечення	1520	0.00	
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	0.00	
Цільове фінансування	1525	0.00	
Благодійна допомога	1526	0.00	
Страхові резерви	1530	0.00	0.00
у тому числі: резерв довгострокових зобов'язань	1531	0.00	0.00
резерв збитків або резерв належних виплат	1532	0.00	0.00
резерв незароблених премій	1533	0.00	0.00
інші страхові резерви	1534	0.00	
Інвестиційні контракти	1535	0.00	
Призовий фонд	1540	0.00	
Резерв на виплату джек-поту	1545	0.00	
Усього за розділом II	1595	3 641.00	5 649.00
Ш. Поточні зобов'язання і забезпечення Короткострокові кредити банків	1600	0.00	
Векселі видані	1605	0.00	

Назва рядка	Код рядка	На початок звітного періоду, тис. грн	На кінець звітного періоду, тис. грн
Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	1610	0.00	
товари, роботи, послуги	1615	6 548.00	26 375.00
розрахунками з бюджетом	1620	22 124.00	34 259.00
у тому числі з податку на прибуток	1621	19 904.00	31 110.00
розрахунками зі страхування	1625	1 625.00	2 366.00
розрахунками з оплати праці	1630	7 607.00	9 021.00
за одержаними авансами	1635	956.00	1 087.00
за розрахунками з учасниками	1640	0.00	0.00
із внутрішніх розрахунків	1645	0.00	
за страховою діяльністю	1650	945 883.00	1 360 453.00
Поточні забезпечення	1660	6 107.00	11 608.00
Доходи майбутніх періодів	1665	30.00	43.00
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	0.00	
Інші поточні зобов'язання	1690	32 008.00	67 360.00
Усього за розділом III	1695	1 022 888.00	1 512 572.00
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	0.00	
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800	0.00	
Баланс	1900	1 512 441.00	2 286 757.00

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)

Фінансові результати

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, тис. грн	За аналогічний період попереднього року, тис. грн
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000		0.00
Чисті зароблені страхові премії	2010	1 962 047.00	1 341 196.00
Премії підписані, валова сума	2011		0.00
Премії, передані у перестрахування	2012		0.00
Зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013		0.00
Зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2014		0.00
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	1 631 249.00	1 133 420.00
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070	0.00	0.00
Валовий: прибуток	2090	330 798.00	207 776.00
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105		0.00
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110		0.00
Зміна інших страхових резервів, валова сума	2111	0.00	0.00
Зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112	0.00	0.00
Інші операційні доходи	2120	91 834.00	69 277.00
Дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2121		0.00

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, тис. грн	За аналогічний період попереднього року, тис.грн
Дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122		0.00
Дохід від використання коштів, вивільнених від оподаткування	2123		0.00
Адміністративні витрати	2130	256 186.00	173 252.00
Витрати на збут	2150	0.00	0.00
Інші операційні витрати	2180	102 941.00	80 432.00
Витрат від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2181		0.00
Витрат від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182		0.00
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток	2190	63 505.00	23 369.00
Дохід від участі в капіталі	2200		0.00
Інші фінансові доходи	2220	199 852.00	132 100.00
Інші доходи	2240	3 621.00	2 844.00
Дохід від благодійної допомоги	2241		0.00
Фінансові витрати	2250	393.00	735.00
Втрати від участі в капіталі	2255		0.00
Інші витрати	2270	1 564.00	952.00
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275		0.00
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток	2290	265 021.00	156 626.00

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, тис. грн	За аналогічний період попереднього року, тис.грн
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	-107 598.00	-67 236.00
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305		0.00
Чистий фінансовий результат: прибуток	2350	157 423.00	89 390.00

ДОДАТОК Б

Фінансова звітність ПАТ «НАСК «Оранта» за 2023 рік

Clarity Project

Фінансова звітність за 2023 рік

ПУБЛІЧНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО "НАЦІОНАЛЬНА АКЦІОНЕРНА СТРАХОВА КОМПАНІЯ "ОРАНТА"
М. КИЇВ, ВУЛ. ЗДОЛБУНІВСЬКА, БУД. 7-Д
(ПАТ "НАСК "ОРАНТА")
Код за ЄДРПОУ: 00034186

Дата звіту	03.05.2024
Період	2023 рік, 12 міс
Бухгалтер	Михайло Петровський
КАТОТТГ	UA80000000000210193
Кількість працівників	2 052

Баланс (Звіт про фінансовий стан)

Актив

Назва рядка	Код рядка	На початок звітного періоду, тис. грн	На кінець звітного періоду, тис. грн
I. Необоротні активи Нематеріальні активи	1000	6 612.00	18 823.00
первісна вартість	1001	57 832.00	69 866.00
накопичена амортизація	1002	51 220.00	51 043.00
Незавершені капітальні інвестиції	1005	264.00	0.00
Основні засоби	1010	207 644.00	221 402.00
первісна вартість	1011	2 294 733.00	2 966 217.00
знос	1012	2 087 089.00	2 744 815.00
Інвестиційна нерухомість	1015	26 758.00	29 485.00
первісна вартість	1016	26 758.00	29 485.00

Назва рядка	Код рядка	На початок звітного періоду, тис. грн	На кінець звітного періоду, тис. грн
первісна вартість	1021	0.00	
накопичена амортизація	1022	0.00	
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	0.00	0.00
інші фінансові інвестиції	1035	17 102.00	571 243.00
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	53.00	0.00
Відстрочені податкові активи	1045	4 938.00	0.00
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	90 411.00	0.00
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	418 119.00	566 840.00
Інші необоротні активи	1090	1.00	3 364.00
Усього за розділом I	1095	771 902.00	1 411 157.00
II. Оборотні активи Запаси	1100	3 689.00	5 810.00
Виробничі запаси	1101	3 689.00	5 810.00
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	20 228.00	4 919.00
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	6 874.00	5 797.00
з бюджетом	1135	1 380.00	392.00
з нарахованих доходів	1140	7 200.00	0.00
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	2 425.00	0.00
Поточні фінансові інвестиції	1160	424 601.00	0.00

Назва рядка	Код рядка	На початок звітного періоду, тис. грн	На кінець звітного періоду, тис. грн
Г роші та їх еквіваленти	1165	20 850.00	34 057.00
Рахунки в банках	1167	20 850.00	34 057.00
Витрати майбутніх періодів	1170	587.00	0.00
Частка перестраховика у страхових резервах	1180	43 331.00	50 158.00
резервах збитків або резервах належних виплат	1182	36 234.00	40 719.00
резервах незароблених премій	1183	7 097.00	9 439.00
Інші оборотні активи	1190	149.00	0.00
Усього за розділом II	1195	531 314.00	101 133.00
Баланс	1300	1 303 216.00	1 512 290.00

Пасив

Назва рядка	Код рядка	На початок звітного періоду, тис. грн	На кінець звітного періоду, тис. грн
I. Власний капітал Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	159 000.00	159 000.00
Капітал у дооцінках	1405	220 934.00	236 628.00
Додатковий капітал	1410	45.00	45.00
Резервний капітал	1415	0.00	2 718.00
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	3 468.00	88 802.00
Вилучений капітал	1430		0.00
Інші резерви	1435	28 705.00	0.00
Усього за розділом I	1495	412 152.00	487 193.00

Назва рядка	Код рядка	На початок звітного періоду, тис. грн	На кінець звітного періоду, тис. грн
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення Відстрочені податкові зобов' язання	1500	0.00	58.00
Пенсійні зобов'язання	1505	0.00	
Довгострокові кредити банків	1510	0.00	
Інші довгострокові зобов'язання	1515	0.00	0.00
Довгострокові забезпечення	1520	0.00	
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	0.00	
Цільове фінансування	1525	0.00	
Благодійна допомога	1526	0.00	
Страхові резерви	1530	820 892.00	945 883.00
у тому числі: резерв довгострокових зобов'язань	1531	346.00	346.00
резерв збитків або резерв належних виплат	1532	294 240.00	304 061.00
резерв незароблених премій	1533	526 306.00	641 476.00
Інвестиційні контракти	1535	0.00	
Призовий фонд	1540	0.00	
Резерв на виплату джек-поту	1545	0.00	
Усього за розділом II	1595	820 892.00	945 941.00
Ш. Поточні зобов'язання і забезпечення Короткострокові кредити банків	1600	0.00	
Векселі видані	1605	0.00	
Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	1610	0.00	

Назва рядка	Код рядка	На початок звітного періоду, тис. грн	На кінець звітного періоду, тис. грн
товари, роботи, послуги	1615	4 088.00	6 441.00
розрахунками з бюджетом	1620	15 403.00	20 640.00
у тому числі з податку на прибуток	1621	13 579.00	18 420.00
розрахунками зі страхування	1625	1 277.00	1 625.00
розрахунками з оплати праці	1630	6 306.00	7 607.00
за одержаними авансами	1635	12 014.00	0.00
за страховою діяльністю	1650	15 073.00	0.00
Поточні забезпечення	1660	5 912.00	6 107.00
Доходи майбутніх періодів	1665	14.00	0.00
Інші поточні зобов'язання	1690	10 085.00	36 736.00
Усього за розділом III	1695	70 172.00	79 156.00
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	0.00	
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800	0.00	
Баланс	1900	1 303 216.00	1 512 290.00

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)

Фінансові результати

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, тис. грн	За аналогічний період попереднього року, тис. грн

Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000		0.00
Чисті зароблені страхові премії	2010	1 341 197.00	1 071 038.00
Премії підписані, валова сума	2011	1 525 624.00	1 183 525.00
Премії, передані у перестрахування	2012	26 968.00	24 181.00
Зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013	159 801.00	81 923.00
Зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2014	2 342.00	-6 383.00
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	573 224.00	159 719.00
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070	560 462.00	359 789.00
Валовий: прибуток	2090	207 511.00	551 530.00
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105		0.00
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110	0.00	-78 376.00
Зміна інших страхових резервів, валова сума	2111	0.00	-63 589.00
Зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112	0.00	-14 787.00
Інші операційні доходи	2120	0.00	74 040.00
Адміністративні витрати	2130	173 139.00	133 134.00
Витрати на збут	2150	0.00	321 106.00
Інші операційні витрати	2180	0.00	49 819.00
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток	2190	34 372.00	43 135.00
Інші фінансові доходи	2220	132 015.00	65 699.00
Інші доходи	2240	66 602.00	18 898.00
Фінансові витрати	2250	735.00	
Втрати від участі в капіталі	2255		11.00
Інші витрати	2270	75 851.00	2 435.00
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток	2290	156 403.00	125 286.00
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	-65 752.00	-47 432.00
Чистий фінансовий результат: прибуток	2350	90 651.00	77 854.00

ДОДАТОК В

Фінансова звітність ПАТ «НАСК «Оранта» за 2022 рік

Clarity Project

Фінансова звітність за 2022 рік

ПУБЛІЧНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО "НАЦІОНАЛЬНА АКЦІОНЕРНА СТРАХОВА КОМПАНІЯ "ОРАНТА"
М. КИЇВ, ВУЛ. ЗДОЛБУНІВСЬКА, БУД. 7-Д
(ПАТ "НАСК "ОРАНТА")
Код за ЄДРПОУ: 00034186

Дата звіту	27.02.2023
Період	2022 рік, 12 міс
Бухгалтер	Михайло Петровський
КАТОТТГ	UA80000000000210193
Кількість працівників	2 201

Баланс (Звіт про фінансовий стан)

Актив

Назва рядка	Код рядка	На початок звітного періоду, тис. грн	На кінець звітного періоду, тис. грн
I. Необоротні активи Нематеріальні активи	1000	6 003.00	6 612.00
первісна вартість	1001	51 294.00	57 832.00
накопичена амортизація	1002	45 291.00	51 220.00
Незавершені капітальні інвестиції	1005	7 867.00	264.00
Основні засоби	1010	183 497.00	207 644.00
первісна вартість	1011	1 997 474.00	2 294 733.00
знос	1012	1 813 977.00	2 087 089.00
Інвестиційна нерухомість	1015	25 968.00	26 758.00
первісна вартість	1016	25 968.00	26 758.00

Назва рядка	Код рядка	На початок звітного періоду, тис. грн	На кінець звітного періоду, тис. грн
первісна вартість	1021	0.00	
накопичена амортизація	1022	0.00	
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	11.00	11.00
інші фінансові інвестиції	1035	58 450.00	17 102.00
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	75.00	53.00
Відстрочені податкові активи	1045	7 934.00	4 938.00
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	79 654.00	90 411.00
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	381 796.00	418 119.00
Інші необоротні активи	1090	1.00	1.00
Усього за розділом I	1095	751 256.00	771 913.00
II. Оборотні активи Запаси	1100	3 699.00	3 689.00
Виробничі запаси	1101	3 699.00	3 689.00
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	21 903.00	20 228.00
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	3 723.00	6 874.00
з бюджетом	1135	58.00	80.00
з нарахованих доходів	1140	5 215.00	7 200.00
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	2 634.00	2 436.00
Поточні фінансові інвестиції	1160	179 400.00	424 601.00

Назва рядка	Код рядка	На початок звітного періоду, тис. грн	На кінець звітного періоду, тис. грн
Г роші та їх еквіваленти	1165	20 519.00	20 850.00
Рахунки в банках	1167	20 519.00	20 850.00
Витрати майбутніх періодів	1170	435.00	587.00
Частка перестраховика у страхових резервах	1180	64 501.00	43 331.00
резервах збитків або резервах належних виплат	1182	51 021.00	36 234.00
резервах незароблених премій	1183	13 480.00	7 097.00
Інші оборотні активи	1190	767.00	149.00
Усього за розділом II	1195	302 854.00	530 025.00
Баланс	1300	1 054 110.00	1 301 938.00

Пасив

Назва рядка	Код рядка	На початок звітного періоду, тис. грн	На кінець звітного періоду, тис. грн
I. Власний капітал Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	159 000.00	159 000.00
Капітал у дооцінках	1405	201 816.00	220 934.00
Додатковий капітал	1410	45.00	45.00
Резервний капітал	1415	25 228.00	28 705.00
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	-64 445.00	2 718.00
Вилучений капітал	1430		0.00
Усього за розділом I	1495	321 644.00	411 402.00

Назва рядка	Код рядка	На початок звітного періоду, тис. грн	На кінець звітного періоду, тис. грн
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення Відстрочені податкові зобов' язання	1500	0.00	
Пенсійні зобов'язання	1505	0.00	
Довгострокові кредити банків	1510	0.00	
Інші довгострокові зобов'язання	1515	0.00	
Довгострокові забезпечення	1520	0.00	
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	0.00	
Цільове фінансування	1525	0.00	
Благодійна допомога	1526	0.00	
Страхові резерви	1530	675 380.00	820 892.00
у тому числі: резерв довгострокових зобов'язань	1531	346.00	346.00
резерв збитків або резерв належних виплат	1532	230 651.00	294 240.00
резерв незароблених премій	1533	444 383.00	526 306.00
Інвестиційні контракти	1535	0.00	
Призовий фонд	1540	0.00	
Резерв на виплату джек-поту	1545	0.00	
Усього за розділом II	1595	675 380.00	820 892.00
Ш. Поточні зобов'язання і забезпечення Короткострокові кредити банків	1600	0.00	
Векселі видані	1605	0.00	
Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	1610	0.00	

Назва рядка	Код рядка	На початок звітного періоду, тис. грн	На кінець звітного періоду, тис. грн
товари, роботи, послуги	1615	4 446.00	3 773.00
розрахунками з бюджетом	1620	9 510.00	15 190.00
у тому числі з податку на прибуток	1621	9 258.00	1 336.00
розрахунками зі страхування	1625		1 277.00
розрахунками з оплати праці	1630	1 205.00	6 306.00
за одержаними авансами	1635	12 954.00	12 014.00
за страховою діяльністю	1650	15 442.00	15 073.00
Поточні забезпечення	1660	11 097.00	5 912.00
Доходи майбутніх періодів	1665	29.00	14.00
Інші поточні зобов'язання	1690	2 403.00	10 085.00
Усього за розділом III	1695	57 086.00	69 644.00
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	0.00	
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800	0.00	
Баланс	1900	1 054 110.00	1 301 938.00

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)

Фінансові результати

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, тис. грн	За аналогічний період попереднього року, тис. грн

Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000		0.00
Чисті зароблені страхові премії	2010	1 071 038.00	1 029 265.00
Премії підписані, валова сума	2011	1 183 525.00	1 182 724.00
Премії, передані у перестрахування	2012	24 181.00	58 861.00
Зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013	81 923.00	97 539.00
Зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2014	-6 383.00	2 941.00
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	160 917.00	157 058.00
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070	359 789.00	421 269.00
Валовий: прибуток	2090	550 332.00	450 938.00
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105		0.00
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110	-78 376.00	3 709.00
Зміна інших страхових резервів, валова сума	2111	-63 589.00	3 194.00
Зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112	-14 787.00	515.00
Інші операційні доходи	2120	74 047.00	59 924.00
Адміністративні витрати	2130	133 092.00	146 817.00
Витрати на збут	2150	320 968.00	308 107.00
Інші операційні витрати	2180	49 818.00	66 827.00
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток	2190	42 125.00	
збиток	2195		7 180.00

Інші фінансові доходи	2220	65 699.00	36 952.00
Інші доходи	2240	18 898.00	28 274.00
Втрати від участі в капіталі	2255		4.00
Інші витрати	2270	2 435.00	17 774.00
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток	2290	124 287.00	40 268.00
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	-47 219.00	-23 577.00
Чистий фінансовий результат: прибуток	2350	77 068.00	16 691.00